

Monitoring losów absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego

RAPORT Z BADAŃ

wrzesień 2020

Wprowadzenie

Potrzeba monitorowania losów i opinii absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego wynika z jednej strony z wymogów proceduralnych, z drugiej zaś jest ważnym elementem w działaniach na rzecz dbałości o jakość kształcenia. Systematyczne zdobywanie informacji zwrotnych od absolwentów pozwala uzyskać wiedzę pomocną przy projektowaniu oferty dydaktycznej, czy kreowaniu powiązań pomiędzy Uczelnią a lokalnym rynkiem pracy. Badanie dostarcza także informacji, które mogą okazać się przydatne kandydatom na studia, studentom i absolwentom. Biuro Karier Uniwersytetu Zielonogórskiego od 2012 realizuje projekt związany z monitorowaniem losów zawodowych absolwentów Uczelni. Badania losów absolwentów są elementem wpisanym w działania w ramach wdrażania Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Wyniki kolejnej edycji badania absolwentów stanowią bazę empiryczną niniejszego raportu. Raport ten jest publikowany na stronie internetowej Uczelni w sposób ogólnodostępny. Jest on także prezentowany Dziekanom poszczególnych Wydziałów celem wyciągnięcia wniosków, które mogą wpłynąć na doskonalenie jakości kształcenia w konkretnych obszarach.

Cele badania

Nadrzędną intencją projektu jest odtworzenie ścieżki zawodowej absolwentów Uniwersytetu z uwzględnieniem ich cech, które mogą różnicować przebieg kariery zawodowej. Ważnym celem badania jest także sformułowanie szeregu rekomendacji sprzyjających podejmowaniu działań w celu efektywniejszego dostosowywania działań uczelni, w tym szczególnie programów kształcenia do rzeczywistych potrzeb rynku pracy.

Monitorowanie losów absolwentów służy odtworzeniu ścieżek aktywności zawodowej absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Ścieżki te są rozpatrywane w kontekście uzyskanego wykształcenia i kwalifikacji oraz opinii o różnych wymiarach funkcjonowania uczelni - mają bowiem służyć doskonaleniu procesu dydaktycznego i działań podejmowanych przez uczelnię związanych z wejściem absolwentów na rynek pracy. Uwzględnienie obiektywnych i subiektywnych wskaźników stwarza możliwość wielostronnej oceny procesu dydaktycznego, którego efektem ma być adekwatna do wykształcenia i kompetencji pozycja zawodowa.

Badanie pozwala także zdobyć informacje dotyczące planów i doświadczeń dalszego kształcenia absolwentów, mogą wskazywać na konieczność dostosowania kompetencji zawodowych do rynku pracy.

Podobnie jak w poprzedniej edycji badania, sformułowane cele przybierają postać następujących pytań badawczych:

- **Jaka jest sytuacja zawodowa absolwentów po ukończeniu studiów?**
 - czy obecnie pracują, uczą się dalej?
 - w jakim stopniu wykonywany zawód jest związany z kierunkiem ukończonych studiów?
 - w jaki sposób znaleźli obecną pracę?
- **Jaki wykonują zawód, na jakim pracują stanowisku?**
 - na jakim stanowisku pracują?
 - jaka jest forma obecnego zatrudnienia?
 - jakie uzyskują dochody?
- **Czy i jakie formy kształcenia absolwenci podejmowali po ukończeniu studiów?**
 - jak często absolwenci decydują się na kontynuowanie nauki (studia, studia podyplomowe, kursy, szkolenia, itp.)?
 - w jakim stopniu doksztalcenie związane jest z ukończonym kierunkiem studiów?
- **Jak absolwenci oceniają ukończone studia?**
 - jak oceniają uzyskaną wiedzę i kompetencje w kontekście poszukiwania pracy?
 - jak oceniają uzyskaną wiedzę i kompetencje w kontekście obecnie wykonywanej pracy?
- **Jakie są opinie absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego o uczelni i ukończonym kierunku studiów?**

Metodologia badania

Bazowe założenia badania pozostają niezmiennie od pierwszej edycji – absolwentów z 2012 roku. Badanie od pierwszej edycji było realizowane wśród absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego z jednego rocznika. Wyjątkowo w tej edycji badanie dotyczyło absolwentów z dwóch roczników – 2016 i 2017. Taki zabieg miał służyć możliwości zestawienia przez zainteresowanych wyników badania z wynikami projektu ELA (Ekonomiczne Losy Absolwentów).

Monitoring losów absolwentów to badanie realizowane z wykorzystaniem elektronicznego formularza ankiety, do którego odsyłacz (link) jest dystrybuowany na adresy email absolwentów poprzez uczelniany system elektroniczny. Zaproszenie do udziału w badaniu i podzielenie się swoimi opiniami zostało wysłane łącznie do 5347 absolwentów.

Wykorzystanie narzędzi elektronicznych z jednej strony sprzyja elastyczności uczestnictwa w badaniu, zapewnia łatwość i szybkość przesyłania ankiet oraz minimalizację kosztów, z drugiej zaś strony przekłada się na obniżoną skuteczność badania i relatywnie mały odsetek zwrotów wypełnionych ankiet. Przez ostatnie lata realizacji projektu odsetek osób wypełniających ankietę systematycznie maleje. Pomimo monitorowania absolwentów (kilkakrotnie w trakcie założonego czasu), pełną ankietę w tej edycji wypełniło 398 osób (7,4% populacji).¹

Procedura realizacji części empirycznej badania, jak i analiza wyników spełniają wymogi ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, uwzględniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)².

Analiza danych

Analiza danych zawartych w ankiecie miała charakter głównie ilościowy. Uwzględnione w poszczególnych zestawieniach dane poddane zostały interpretacji ukazującej najbardziej widoczne powiązania między cechami. Stąd w wielu obszarach w opisach wyników nie są uwzględniane informacje o absolwentach wszystkich wydziałów z tego samego powodu zrezygnowano z kierunku studiów jako zmiennej niezależnej. Przyjęto zasadę publikowania w tabelach krzyżowych z wydziałem wszystkich danych natomiast analizie poddano te w których odsetek uczestników badania nie był mniejszy niż 9,5%. W kolejności były to następujące wydziały: Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska, Ekonomii i Zarządzania, Pedagogiki Psychologii i Socjologii, Mechaniczny, Humanistyczny, Informatyki Elektrotechniki i Automatyki.

¹ Dla porównania: w pierwszej edycji badania (absolwenci 2012) uzyskano 17% kompletnych zwrotów, w poprzednim roku zaś (absolwenci 2014) kompletnie wypełnionych ankiet uzyskano 4,1%. Absolwenci 2015 wypełnili ankietę w 6,5%.

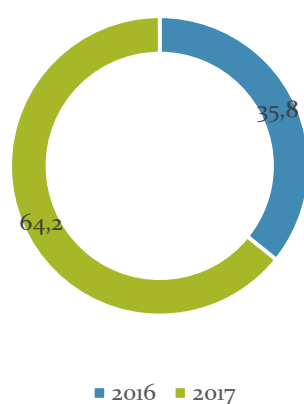
² Dz.U. 2018 poz. 1000

Uczestnicy badania

Charakterystykę cech badanych oparto przede wszystkim na wskazaniu trybu i rodzaju studiów, ukończonym wydziale oraz kierunku studiów. Są to te zmienne, które w bezpośredni sposób mogą różnicować opinie o przebiegu studiów i przebieg ścieżek zawodowych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego.

W tej edycji badania udział wzięli absolwenci dwóch roczników – większość badanych to absolwenci z roku 2017 (64,8).

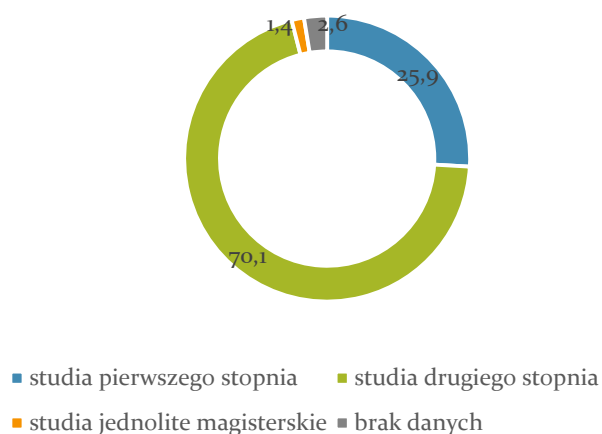
Rok ukończenia studiów

Wykres 1. Rok ukończenia studiów (%)

W badaniu udział wzięli przede wszystkim absolwenci studiów stacjonarnych (71,9%). Mając na uwadze rodzaj studiów – w badaniu udział wzięli głównie absolwenci studiów drugiego stopnia (70,1%). Absolwentów studiów pierwszego stopnia było 25,9%.

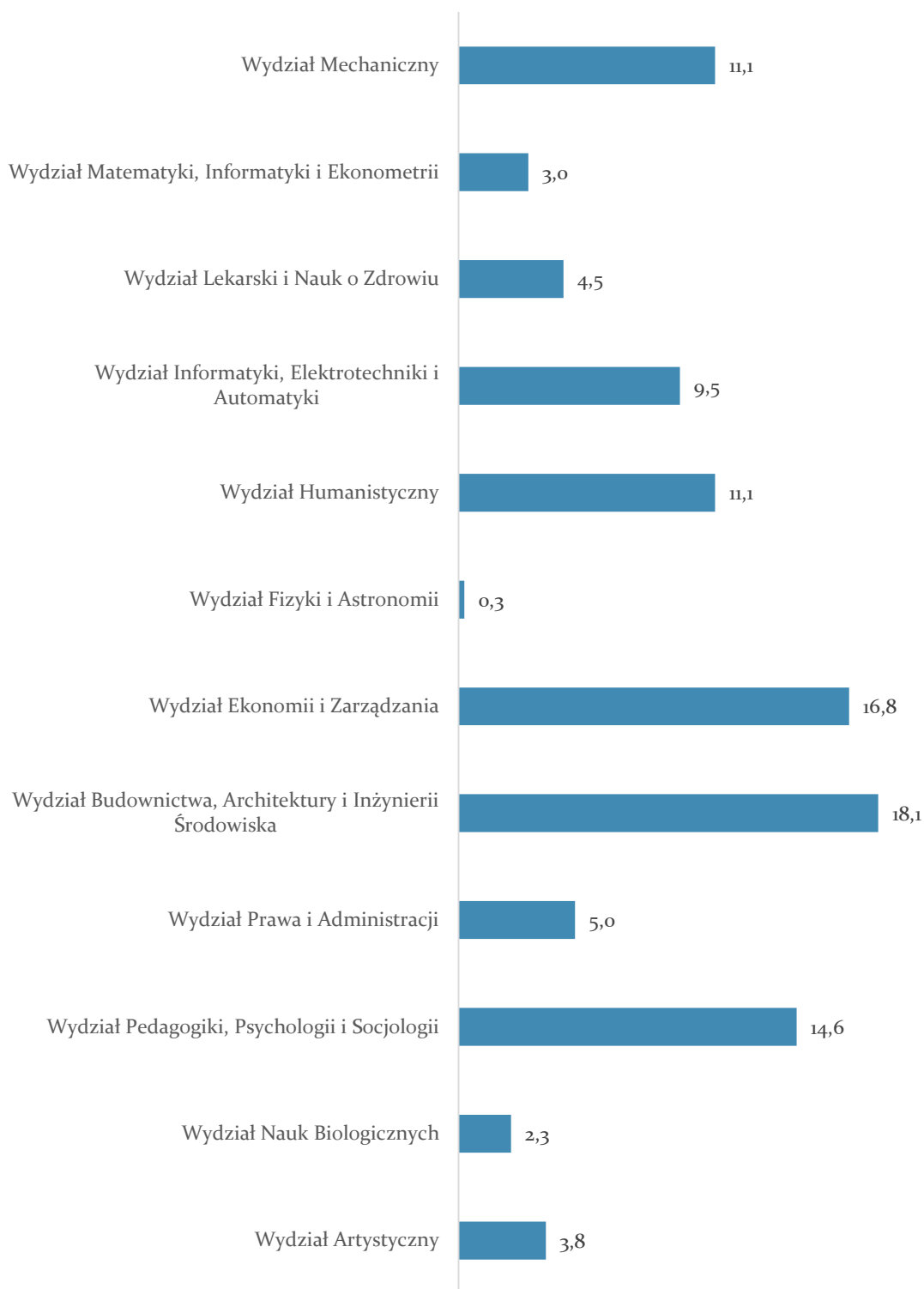
Tryb studiów

Wykres 2. Rodzaj ukończonych studiów (%)

Najbardziej licznie ankietę wypełnili absolwenci Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska (18,1%), Wydziału Ekonomii i Zarządzania (16,8%), Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii (14,6%) i Wydziału Mechanicznego (11,1%). Jednocześnie ankietę wypełniło najmniej absolwentów z Wydziału Fizyki i Astronomii (0,3%), Wydziału Nauk Biologicznych (2,3%) oraz Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii (3,0%). W analizach będziemy się posługiwali pełnymi nazwami Wydziałów a także ich skrótami.

Wydział

Wykres 3. Ukończony wydział (%)

Tabela 1. Ukończony kierunek studiów (%)

Kierunek studiów	%		%
Brak danych	6,0	Inżynieria sanitarna	4,0
Administracja	5,0	Inżynieria środowiska	0,3
Analiza danych	0,8	Jazz i muzyka estradowa	0,3
Architektura	2,3	Kulturoznawstwo	0,3
Architektura wnętrz	0,3	Logistyka	1,5
Automatyka	0,5	Malarstwo	0,3
Bezpieczeństwo i higiena pracy	1,8	Matematyka	1,0
Bezpieczeństwo narodowe	3,3	Mechanika i budowa maszyn	3,2
Biologia	2,3	Pedagogika	12,1
Budownictwo	11,3	Pielęgniarstwo	1,3
Dziennikarstwo	0,5	Politologia	0,8
Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej	2,3	Praca socjalna	1,3
Ekonomia	6,3	Psychologia	0,3
Elektronika	1,0	Socjologia	1,0
Elektrotechnika	0,3	Wychowanie fizyczne	2,0
Filologia angielska	2,5	Wychowanie Fizyczne	1,0
Filologia germańska	0,8	Zarządzanie	5,0
Filologia polska	0,8	Zarządzanie i inżynieria produkcji	3,3
Filologia rosyjska	1,8		
Grafika	0,5		
Historia	3,0		
Informatyka	8,3	OGÓŁEM	100

Aktywność na rynku pracy

Aktywność zawodowa absolwentów, jej szczegółowa charakterystyka, stanowi jeden z ważniejszych wskaźników karier zawodowych. Rynek pracy weryfikuje zdobyte w czasie studiów umiejętności i kompetencje lokując absolwentów w hierarchii struktury zarządzania i w strukturze wynagrodzeń. Pracodawcy oceniając kompetencje absolwentów poddają pośrednio ocenie uniwersytecki system kształcenia i z tej perspektywy informacja ta powinna być wykorzystywana w dostosowywaniu standardów edukacyjnych do potrzeb rynku pracy.

Umiejętności i kompetencje absolwentów są jednym z istotniejszych czynników wpływających na pozycję zawodową na początku kariery, jednak w analizach uwzględnić trzeba także ogólną sytuację na rynku pracy, która w latach ukończenia studiów przez badanych absolwentów 2016/2017 była dobra. Stopa rejestrowanego bezrobocia w województwie lubuskim zmniejszała się osiągając w roku 2016 poziom 8,6%, a w roku 2017 sięgnęła 6,5%³. Taki poziom bezrobocia świadczy o dużej otwartości rynku pracy, który staje się rynkiem pracownika, umożliwiając mu wybór spośród wielu ofert i stawiając na lepszej pozycji w negocjacjach finansowych.

Podstawą do oceny aktywności na rynku pracy absolwentów będą fakty dotyczące ich zatrudnienia a także opinie na jego temat. Charakteryzując byłych studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego ustalono dane na temat aktywności zawodowej w czasie studiów, obecnej sytuacji zawodowej (formy zatrudnienia, wykonywanego zawodu, stanowiska, zgodności zawodu z kierunkiem kształcenia, zarobków, długości poszukiwania pracy i wykorzystania różnych kanałów do jej znalezienia). Ważną częścią analizy będą opinie na temat relacji z przełożonymi i współpracownikami, możliwości awansu i doskonalenia zawodowego, stabilności zatrudnienia czy zgodności pracy z posiadanymi kwalifikacjami.

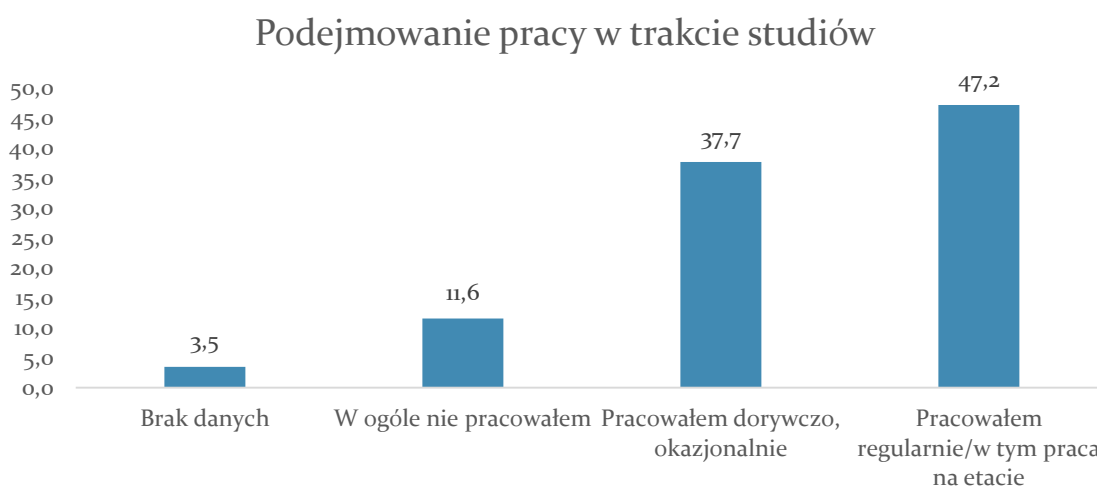
Analizę aktywności absolwentów na rynku pracy rozpoczniemy od ustalenia poziomu aktywności zawodowej w czasie studiów. Aktywność zawodowa w czasie studiów stała się powszechna, przede wszystkim daje studentom możliwość zdobywania środków na utrzymanie, ale także zdobywania doświadczeń na rynku pracy, które są cenione przez pracodawców. Jest też ważnym elementem procesu kształcenia, który materializuje się w postaci różnych form praktyk i staży.

Już w ubiegłorocznej analizie losów zawodowych absolwentów UZ (2019) zwracaliśmy uwagę na przyjmowanie przez pracodawców nowych strategii zatrudnienia, które powodowane są deficytem „rąk do pracy” i swoistą konkurencją. Niżej przytoczony pogląd uznajemy za aktualny dla analizowanych roczników absolwentów. *„Pracodawcy starają się wyszukiwać i wiązać z firmą studentów, proponując im staże, praktyki, pracę w niepełnym lub pełnym wymiarze godzin. Prognozy związane z rynkiem pracy (niedobory pracowników w wielu branżach) sprawiają, że tego typu zabiegi pracodawców można uznać za stały element systemu rekrutacyjnego. Dla wielu studentów praca wykonywana równoległe do procesu dydaktycznego, gdy wiąże się z kierunkiem studiów może być jego dobrym uzupełnieniem lub budowaniem alternatywnych kompetencji*

³ <https://wupzielonagora.praca.gov.pl/> (data dostępu 21.09.2020)

wynikających z nowego doświadczenia zawodowego⁴. Zakładamy też, że sytuacja na rynku pracy uległa znacznym, trudnym w tej chwili do oszacowania zmianom powodowanym epidemią Covid-19, skutki pandemii będą jednak odczuwane przez tegorocznych i przyszłorocznych absolwentów.

Niespełna połowa badanych absolwentów (47,2%) regularnie pracowała w czasie studiów, w tym także wykonywali pracę na etacie, dorywczo (okazjonalnie) pracę podejmowało 37,7% badanych absolwentów. Aktywność zawodowa w czasie studiów staje się normą, jej brak charakteryzuje tylko niewielką część badanych (11,6%). Warto zwrócić też uwagę, że kolejne analizy losów zawodowych absolwentów wskazują na intensyfikację aktywności zawodowej w czasie studiów, przejawia się ona przede wszystkim we wzroście o 7,3% wskazań dotyczących regularnych prac, kosztem dorywczych okazjonalnych (mniej o 8,2%) a także w niższym poziomie braku aktywności zawodowej.

Wykres 4. Aktywność zawodowa w trakcie studiów (%).

Do najbardziej aktywnych zawodowo w czasie studiów, to znaczy tych studentów, którzy podejmowali najczęściej prace regularne (także na etacie) zaliczyć można absolwentów Wydziału Mechanicznego (63,6%) i Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (60,5%). Najrzadziej taką aktywność deklarowali byli studenci Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska (36,1%) i Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii (36,2%). Uwzględniając analizy losów absolwentów z lat ubiegłych można stwierdzić, że humaniści i studiujący kierunki społeczne są mniej aktywni zawodowo w trakcie edukacji uniwersyteckiej niż studenci kierunków inżynierskich.

⁴ Monitorowanie losów absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Raport z badań, wrzesień 2019.

Tabela 2. Aktywność zawodowa w trakcie studiów (%).

	WA	WNB	WPPIS	WPiA	WBAIŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNoZ	WMIE	WM
Brak danych					4,2	7,5	2,3	2,6	11,1	8,3	2,3
W ogóle nie pracowałem	13,3	33,3	12,1	15,0	9,7	10,4	9,1	13,2	5,6	16,7	9,1
Pracowałem dorywczo, okazjonalnie	53,3	22,2	51,7	30,0	50,0	31,3	34,1	23,7	44,4	33,3	25,0
Pracowałem regularnie/w tym praca na etacie	33,3	44,4	36,2	55,0	36,1	50,7	54,5	60,5	38,9	41,7	63,6

Aktywność zawodowa absolwentów, którzy wzięli udział w badaniu jest punktem wyjścia i najważniejszym wskaźnikiem w monitoringu losów absolwentów. Jej opis przy pomocy kilku zmiennych daje możliwość ustalenia aktualnej pozycji zawodowej, jej dopasowania (lub nie) do uzyskanego wykształcenia i co także bardzo istotne na ocenę wielu aspektów wykonywanej pracy.

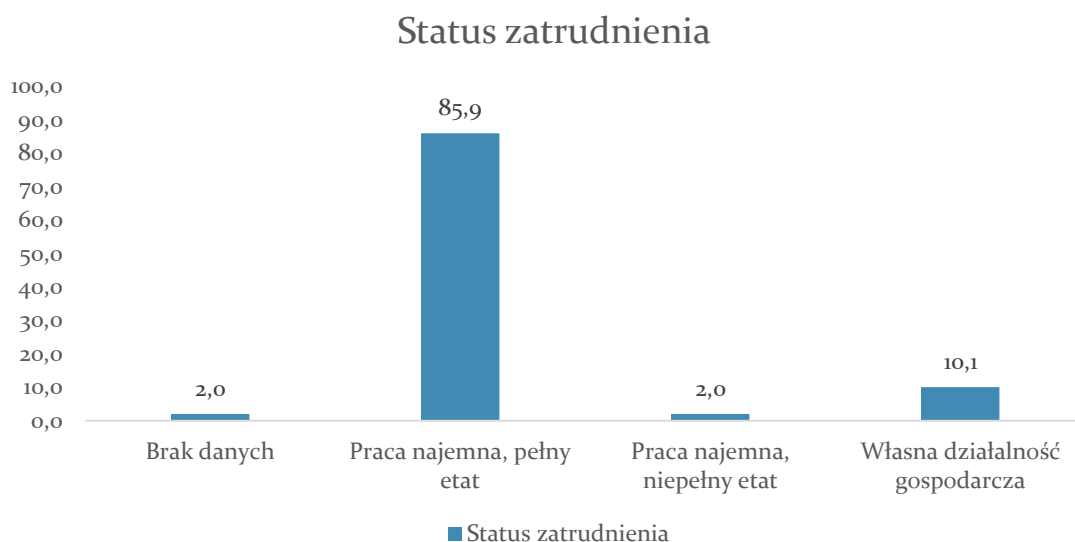
Tak więc 99,7% badanych absolwentów jest aktywnych zawodowo, a odsetek bezrobotnych (0,3%) jest dużo niższy niż stopa bezrobocia w województwie lubuskim (na koniec lipca 2020 – 6,1%)⁵. Na podstawie uzyskanych danych można wyciągnąć ogólny wniosek, że absolwenci radzą sobie bardzo dobrze na rynku pracy, który charakteryzuje się dużą otwartością (deficyt pracowników, bardzo niska stopa bezrobocia). Przy tak jednoznacznym wyniku trudno też ustalić wpływ uzyskanego wykształcenia (kierunku, specjalności) na fakt zatrudnienia - być może inne analizowane zmienne dadzą taką możliwość.

Wykres 5. Aktualna aktywność zawodowa (%).

⁵ Wojewódzki Urząd Statystyczny, stat.gov.pl

Dominującą formą zatrudnienia absolwentów pozostaje praca najemna na pełny etat (85,9%), co dziesiąty absolwent (10,1%) prowadzi własną działalność gospodarczą. Inne formy zatrudnienia (niepełny etat, praca dorywcza lub inne) to około 2,0% deklarowanych form aktywności zawodowej. W porównaniu do wcześniejszych badań losów zawodowych absolwentów odnotowujemy brak zmiany w przypadku decydujących się na otwarcie własnego biznesu (to ciągle około 10%). Być może jest to informacja, która powinna zostać wykorzystana w planowaniu zajęć. Uwzględnienie w większym stopniu w programach studiów umiejętności zakładania własnej firmy, przygotowania biznesplanu, itp. mogłoby sprzyjać tworzeniu miejsc pracy (samozatrudnienia) przez absolwentów.

Wykres 6. Status zatrudnienia (%).

Własną działalność gospodarczą najczęściej podejmują absolwenci kierunków technicznych na Wydziale Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska (19,4%), Wydziału Mechanicznego (13,6%) i Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (13,2%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że są to w większości absolwenci wydziałów, na których deklarowano najczęściej prace regularne w czasie studiów. Można przypuszczać, że wczesna aktywność zawodowa sprzyja decyzjom o założeniu własnego biznesu, drugim czynnikiem nie mniej ważnym jest wydział (kierunek) studiów. Kończący studia techniczne lub informatyczne mają więcej możliwości niż pedagodzy, psychologowie czy historycy.

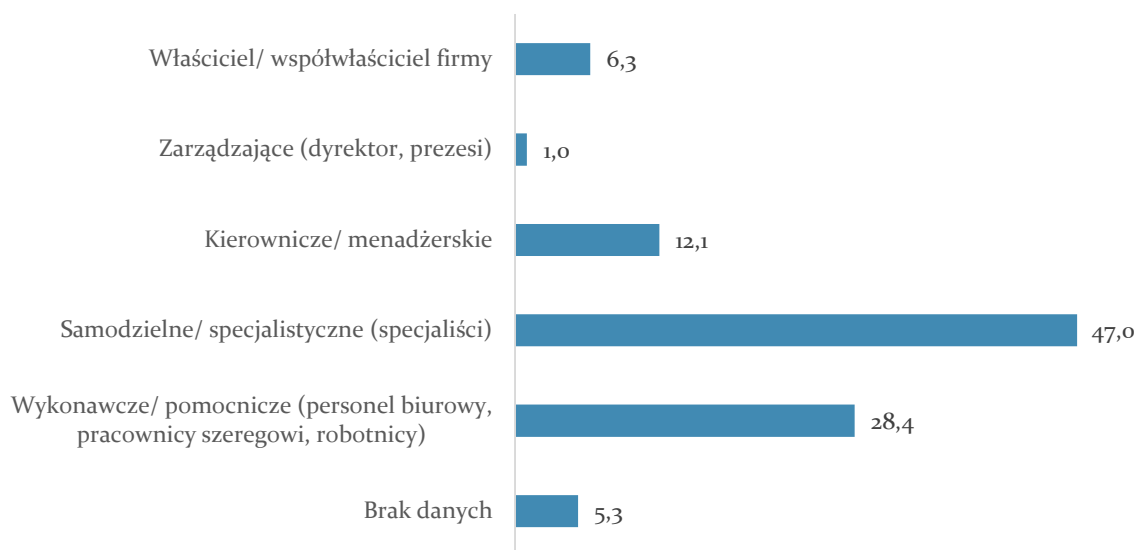
Tabela 3. Status zatrudnienia a wydział (%).

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAiS	WEZ	WH	WIEA	WLNoZ	WMIE	WM
Brak danych	6,7		1,7			6,0	2,3			8,3	
Praca najemna, pełny etat	46,7	100,0	89,7	95,0	79,2	88,1	90,9	86,8	94,4	83,3	86,4
Praca najemna, niepełny etat	20,0		5,2		1,4		2,3				
Własna działalność gospodarcza	26,7		3,4	5,0	19,4	6,0	4,5	13,2	5,6	8,3	13,6

Badani absolwenci kończyli studia w roku 2016 i 2017 w ciągu trzech lub czterech lat osiągnęli aktualną pozycję zawodową i na niej w badaniu się koncentrujemy. Nie rozstrzygamy przy tym jak przebiegało dotychczasowe zatrudnienie, czy badani zajmują tą samą pozycję czy awansowali, czy pracowali w jednej czy w kilku firmach.

Zdobyte wyższe wykształcenia daje kompetencje do zajmowania stanowisk specjalistycznych i kierowniczych na różnych szczeblach. Najwięcej absolwentów (47,0%) zajmuje stanowiska samodzielne lub specjalistyczne, 12,1% stanowiska kierownicze lub menadżerskie, 6,3% to właściciele lub współwłaściciele firm a 1,0% to dyrektorzy lub prezesi. W sumie ponad 66% badanych absolwentów tuż po zakończeniu studiów uzyskuje pozycję zawodową zgodną z wykształceniem lub wyższą. Obraz dopełnia 28,4% absolwentów, którzy pracują na stanowiskach wykonawczych, pomocniczych jako personel biurowy lub pracownicy szeregowi i robotnicy. Uwzględniając analizy z roku 2019 można powiedzieć, że struktura zajmowanych stanowisk jest dość stabilna, zmiany są niewielkie i dotyczą głównie nieco większego odsetka pracujących jako specjaliści (3,2%). Ponad jedna czwarta absolwentów na początku swojej kariery zawodowej zajmuje stanowiska szeregowe, najprawdopodobniej niewymagające specjalistycznego wykształcenia.

Stanowisko

Wykres 7. Aktualne stanowisko pracy (%).

Stanowiska wykonawcze i pomocnicze, czyli takie, które mogą lokować się nieco poniżej oczekiwań związanych z faktem posiadania wykształcenia uniwersyteckiego charakteryzują częściej kończących kierunki społeczne (WPPiS – 41,4%; WEZ – 32,8%) i humanistyczne (WH – 36,4%). Na stanowiskach samodzielnych, specjalistycznych i kierowniczych a także menadżerskich pracują częściej absolwenci Wydziału Mechanicznego (75,0%), Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (73,7%) i Wydziału Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska (69,5%). Wśród absolwentów tych wydziałów można także częściej niż innych znaleźć kadre zarządzającą i właścicieli firm.

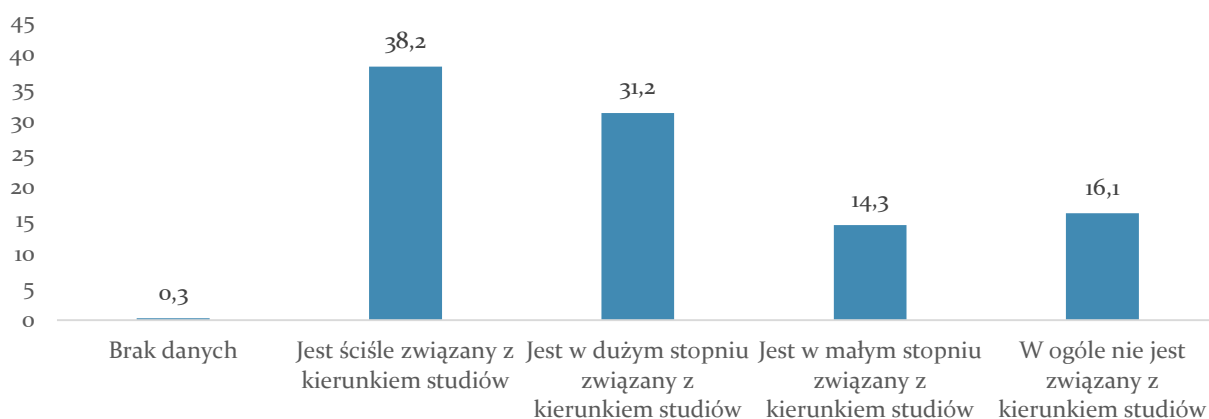
Tabela 4. Aktualne stanowisko pracy a wydział (%).

	WA	WNB	WPPiS	WPiA	WBAiS	WEZ	WH	WIEA	WLNz	WMiE	WM
Brak danych	6,7		12,1		1,4	1,5	11,4	2,6	11,1	25,0	
Wykonawcze/ pomocnicze	20,0	33,3	41,4	55,0	13,9	32,8	36,4	15,8	38,9	16,7	18,2
Samodzielne/ specjalistyczne	60,0	66,7	34,5	20,0	51,4	41,8	43,2	68,4	44,4	58,3	52,3
Kierownicze/ menadżerskie			6,9	20,0	18,1	17,9	4,5	5,3	5,6		22,7
Zarządzające (dyrektor, prezesi)			1,7				2,3				4,5
Właściciel/ współwłaściciel firmy	13,3		3,4	5,0	15,3	6,0	2,3	7,9			2,3

Problem dopasowania wykształcenia do oczekiwań rynku pracy można także rozpatrywać uwzględniając kryterium zgodności wykształcenia z obecnie wykonywaną pracą. Można przyjąć, że długotrwałe procedury formalne dotyczące tworzenia nowych kierunków lub specjalności i z drugiej strony szybkie zmiany technologiczne powodują, że rynek pracy zwykle będzie „pół kroku” przed systemem edukacyjnym, który powinien się „wsluchiwać” w kształtujące się trendy i odpowiadać na jego potrzeby.

W przeprowadzonym badaniu absolwenci najczęściej deklarują, że ich praca jest ściśle (38,2%) lub w dużym stopniu (31,2%) związana z kierunkiem studiów. Porównując uzyskane wyniki z badaniem realizowanym w 2019 roku stwierdzamy, że coraz większej liczbie absolwentów udaje się pracować w wyuczonych zawodach. Mniej jest natomiast tych, którym nie udaje się powiązać zawodu wyuczonego z wykonywanym (16,1%) lub udaje się to w niewielkim stopniu (14,3%). Z tej perspektywy można więc mówić o większym dopasowaniu kierunków studiów do potrzeb rynku pracy.

Powiązanie aktywności z kierunkiem studiów

Wykres 8. Powiązanie aktywności zawodowej z kierunkiem studiów (%).

Analizując problem dopasowania wykształcenia do potrzeb rynku pracy w kontekście ukończonych kierunków studiów (wydziałów) ponownie dochodzimy do wniosku, że poziom dopasowania jest wyższy w przypadku wydziałów oferujących studia techniczne, inżynierskie, informatyczne niż humanistyczne czy społeczne. Prawdopodobieństwo podejmowania pracy w innym zawodzie niż wyuczony jest większe dla szeroko definiowanych humanistów niż techników. Za ilustrację powyższej tezy niech posłuży fakt, że 89,5% absolwentów Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki wykonuje prace w dużym lub bardzo dużym stopniu związaną z kierunkiem studiów, podczas gdy dla Wydziału Pedagogiki Psychologii i Socjologii wskaźnik ten wynosi 51,7% a dla Wydziału Humanistycznego 59,1%. Trzeba też zwrócić uwagę na fakt, że

niektóre zawody takie jak medyk czy budowlaniec daje się zdefiniować w sposób bardziej precyzyjny niż na przykład socjolog lub ekonomista. Z tej perspektywy absolwenci kierunków społecznych mają w ręku atut większej możliwości dostosowania się do wielu ofert na rynku pracy. Być może też z tego powodu, a nasze badania na to wskazują, rozpoczynają swoją karierę zawodową na niższych stanowiskach.

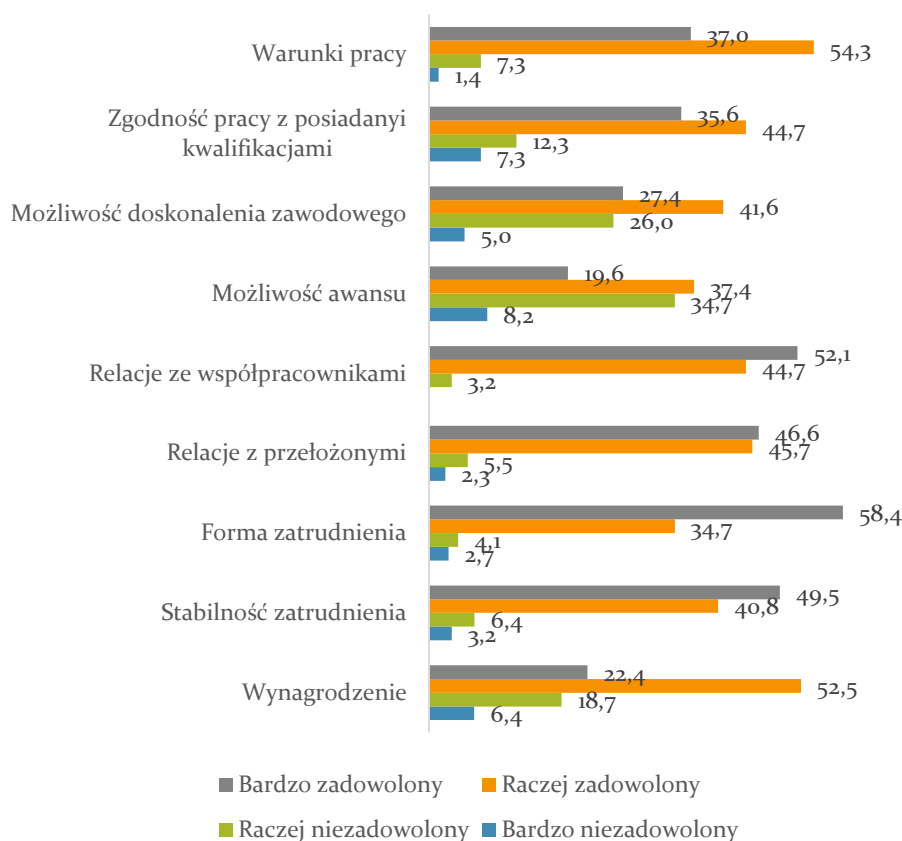
Tabela 5. Powiązanie aktywności zawodowej z kierunkiem studiów a wydział (%).

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAiŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNóZ	WMiE	WM
Brak danych			1,7								
Jest ściśle związany z kierunkiem studiów	40,0	22,2	37,9	20,0	55,6	14,9	34,1	55,3	50,0	50,0	38,6
Jest w dużym stopniu związany z kierunkiem studiów	33,3	33,3	13,8	50,0	27,8	47,8	25,0	34,2	11,1	41,7	34,1
Jest w małym stopniu związany z kierunkiem studiów	6,7	11,1	20,7	20,0	9,7	17,9	20,5	7,9	11,1	8,3	11,4
W ogóle nie jest związany z kierunkiem studiów	20,0	33,3	25,9	10,0	6,9	19,4	20,5	2,6	27,8		15,9

Tworząc ranking ocenianych aspektów wykonywanej pracy odwołaliśmy się do kilku wymiarów, które zostały wskazane absolwentom do oceny. Były to kwestie ekonomiczne (wynagrodzenie), forma i stabilność zatrudnienia, relacje z przełożonymi i współpracownikami, możliwość awansu i doskonalenia zawodowego, zgodność pracy z kwalifikacjami i ogólne warunki pracy.

Bez względu na analizowany wymiar wśród badanych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego przeważają oceny pozytywne („Bardzo zadowolony”, „Raczej zadowolony”). Oznacza to, że początek kariery zawodowej wiąże się w większości z dobrymi decyzjami dotyczącymi ulokowania się na rynku pracy. Zauważamy też wyraźne różnice w ocenach poszczególnych aspektów i tak najniższe oceny pozytywne i tym samym największe niezadowolenie dotyczy możliwości awansu („Raczej niezadowolony” 26,4%, „Zdecydowanie niezadowolony” 10,1%) i możliwości doskonalenia zawodowego („Raczej niezadowolony” 20,7%, „Zdecydowanie niezadowolony” 7,3%). Wymienione aspekty dotyczą jednej kwestii a mianowicie możliwości pięcia się w strukturze zatrudnienia. Pamiętać jednak trzeba, że krótki staż pracy i relatywnie mniejsze doświadczenie absolwentów są czynnikami, które mogą wpływać na zamykanie ścieżek awansu na obecnym etapie kariery zawodowej. Jeszcze jednym czynnikiem, z którego absolwenci w większym stopniu byli niezadowoleni jest uzyskiwane wynagrodzenie wiążące się w dużym stopniu z awansem zawodowym. Ponad jedna piąta absolwentów (22,7%) nie jest zadowolonych w stopniu zdecydowanym lub umiarkowanym z otrzymywanego za pracę

wynagrodzenia. Dokładnie tak samo kształtowały się oceny w ubiegłorocznym badaniu absolwentów (2019), widać więc, że sytuacja nie zmienia się i reguły awansu zawodowego powiązane są w dużej mierze ze stażem pracy. Pozostałe aspekty wykonywanej przez absolwentów pracy: forma zatrudnienia i jego stabilność, relacje ze współpracownikami i przełożonymi, warunki i zgodność pracy z posiadanymi kwalifikacjami nie budzą raczej wątpliwości i są oceniane zdecydowanie pozytywnie.

Wykres 9. Zadolenie z różnych wymiarów pracy (%)

Bez względu na to jaki wydział ukończyli badani absolwenci w największym stopniu (wskazania na poziomie około 90%) są zadowoleni z formy i stabilności zatrudnienia a także z relacji społecznych z przełożonymi i współpracownikami. Jeszcze jednym elementem uzyskującym zgodne najwyższe oceny są warunki pracy. Zmienna wydział nie różnicuje także poglądów dotyczących możliwości awansu i doskonalenia zawodowego, absolwenci te aspekty oceniają niżej, ale są w tej ocenie podobni. Większe różnice pojawiają się na poziomie oceny wynagrodzenia i tak najniższy poziom zadowolenia prezentują absolwenci WPPiS (63,2%) a najwyższy byli studenci WIEA (84,2%), WEZ (82,1%) i WM (81,8%). Podsumowując możemy stwierdzić, że absolwenci różnych wydziałów (kierunków) oceniając szereg aspektów swojej pracy są do siebie w dużym stopniu podobni.

Największe różnice w poziomie zadowolenia z uzyskiwanych obecnie wynagrodzeń poddamy szczegółowej analizie.

Tabela 6. Zadowolenie z różnych wymiarów pracy a wydział (%), zsumowane odpowiedzi „Bardzo zadowolony” i „Raczej zadowolony”

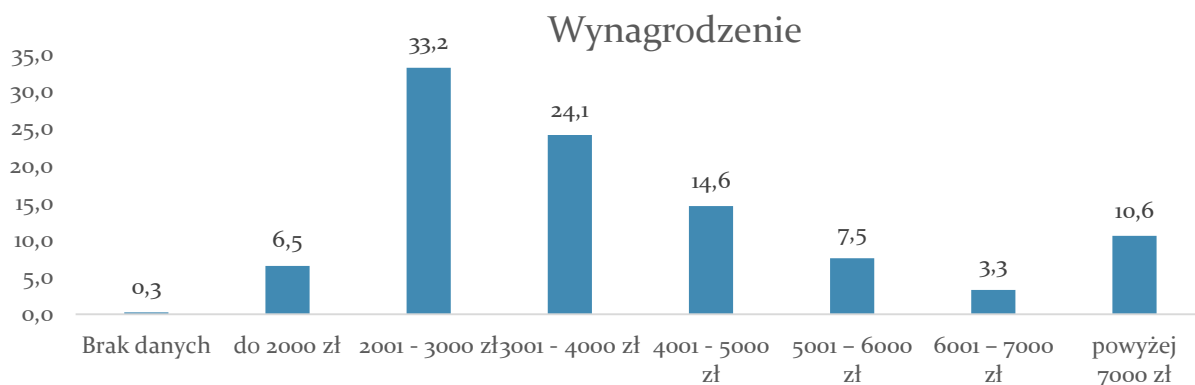
	WA	WNB	WPPIS	WPIA	WBAlŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNóZ	WMIE	WM
Wynagrodzenie	86,7	55,6	63,2	80,0	77,8	82,1	79,5	84,2	66,7	83,3	81,8
Stabilność zatrudnienia	80,0	66,7	94,7	95,0	90,3	90,9	84,1	100,0	100,0	100,0	95,3
Forma zatrudnienia	93,3	88,9	93,0	100,0	95,8	94,0	93,2	94,7	100,0	91,7	88,6
Relacje z przełożonymi	100,0	100,0	89,5	95,0	88,9	91,0	90,9	94,7	83,3	100,0	93,2
Relacje ze współpracownikami	100,0	88,9	94,7	100,0	91,7	92,5	90,9	97,4	88,9	100,0	97,7
Możliwość awansu	73,3	55,6	57,9	65,0	66,7	67,2	54,5	65,8	50,0	75,0	65,9
Możliwość doskonalenia zawodowego	86,7	77,8	70,2	75,0	72,2	70,1	63,6	76,3	77,8	75,0	70,5
Zgodność pracy z posiadanymi kwalifikacjami	86,7	66,7	75,4	85,0	87,5	82,1	75,0	84,2	83,3	91,7	77,3
Warunki pracy	100,0	77,8	87,7	100,0	90,3	91,0	90,9	89,5	94,4	100,0	88,6

Ustalając szczegóły dotyczące uzyskiwanych przez absolwentów wynagrodzeń poprosiliśmy ich o podanie przeciętnych miesięcznych zarobków netto (na rękę) w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Przyjmując za dane GUS⁶ średnie wynagrodzenie netto w sierpniu 2020 roku na poziomie 3851zł możemy powiedzieć, że 36% absolwentów na początku swojej kariery zawodowej uzyskuje wynagrodzenie wyższe od średniego w Polsce. W tej kategorii absolwentów na uwagę zasługuje około 10% badanych, których zarobki na rękę wynoszą powyżej 7tys. złotych. Przyjmujemy także a jest to powodowane formą pytania, w którym zaproponowaliśmy przedziały kwot⁷, że niemal jedna piąta absolwentów (24,1%) osiąga dochody zbliżone do średniej krajowej a 39,7% poniżej tej średniej, w tym 6,5% dochody do 2 tys. a więc zbliżone do kwoty wynagrodzenia minimalnego. Obok kwalifikacji i kompetencji absolwentów czynnikiem

⁶ dane GUS (stat.gov.pl - data dostępu: 24.09.2020) – średnie zarobki w Polsce w sierpniu 2020 roku wyniosły 5337,65 zł brutto, co oznacza, że średnia krajowa netto wynosiła 3851 zł.

⁷ W tej kategorii lokowali się absolwenci, których dochody mieszczą się w przedziale od 3001 do 4000 zł. Brak precyzyjnej informacji uniemożliwia jednoznaczne udzielenie odpowiedzi czy dochód jest powyżej czy poniżej średniej.

sprzyjającym wyższym dochodom był otwarty rynek pracy który charakteryzował się niedoborem pracowników i konkowaniem o nich pracodawców. W takiej sytuacji Jednym z ważniejszych argumentów pracodawców jest argument finansowy.

Wykres 10. Wynagrodzenie (%).

Poziom uzyskiwanych przez absolwentów wynagrodzeń jest dość mocno powiązany z ich pozycjami zawodowymi (stanowiskami) i tak ustaliliśmy we wcześniejszych analizach, że stanowiska wykonawcze i pomocnicze charakteryzują częściej kończących kierunki społeczne i humanistyczne a samodzielne, specjalistyczne, kierownicze i menadżerskie charakteryzują częściej absolwentów kierunków technicznych. Taki właśnie rozkład wynagrodzeń rozpatrywanych w kontekście ukończonego wydziału wyłania się z niżej prezentowanych danych. Uwzględniając przyjęte wcześniej kryterium średnich zarobków netto można powiedzieć, że poniżej nich częściej lokują się absolwenci WPPiS (72,4%) i WH (45,5%), dochody wyższe od średnich uzyskują najczęściej absolwenci WIEiA (73,7%), WM (47,8%) i WBAiŚ (47,2%). Naszą uwagę zwraca też fakt, że jedna piąta byłych studentów tych kierunków uzyskuje dochody powyżej 7tyś.

Tabela 7. Wynagrodzenie a wydział (%)

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAlŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNŌZ	WMIE	WM
Brak danych			1,7								
do 2000 zł	13,3		12,1	15,0	1,4	6,0	11,4	2,6		8,3	4,5
2001 - 3000 zł	46,7	88,9	60,3	40,0	26,4	26,9	34,1	7,9	33,3	33,3	20,5
3001 - 4000 zł	13,3		15,5	10,0	25,0	26,9	36,4	15,8	50,0	33,3	27,3
4001 - 5000 zł	6,7	11,1	6,9	15,0	16,7	19,4	6,8	26,3	5,6		20,5
5001 – 6000 zł	6,7		1,7	10,0	6,9	13,4	4,5	13,2	11,1	8,3	4,5
6001 – 7000 zł				5,0	4,2	1,5	4,5	10,5		8,3	2,3
powyżej 7000 zł	13,3		1,7	5,0	19,4	6,0	2,3	23,7		8,3	20,5

Czas poszukiwania pracy przez absolwentów informuje o ich atrakcyjności zawodowej i z drugiej strony o kondycji rynku pracy. Kondycję rynku pracy charakteryzowaliśmy wcześniej między innymi odwołując się do zmniejszającego się do najniższych od wielu lat wartości stopy bezrobocia rejestrowanego. Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że absolwenci Uniwersytetu Zielonogórskiego nie mają większych problemów ze znalezieniem pracy, 63% z nich znajduje zatrudnienie w okresie krótszym niż jeden miesiąc. W grupie tych absolwentów znajduje się 45,7% badanych, którzy kontynuowali pracę rozpoczętą na studiach. Okazuje się, że taka praktyka (rozpoczynanie regularnej pracy w czasie studiów i z drugiej strony zatrudnianie studentów) jest coraz powszechniejsza i korzystna dla obu stron. Większe problemy ze znalezieniem pracy (poszukiwanie jej powyżej 6 miesięcy) ma nieco ponad 5% badanych a tylko 0,3% poszukuje jej nadal. Podsumowując można powiedzieć, że absolwenci Uniwersytetu Zielonogórskiego są atrakcyjnymi pracownikami i nie mają większych problemów ze znalezieniem zatrudnienia.

Czas poszukiwania pracy

Wykres 11. Okres poszukiwania pracy po studiach (%).

Analiza czasu potrzebnego na znalezienie pracy po zakończeniu studiów w kontekście ukończonego wydziału dostarcza kolejnych argumentów na rzecz tezy o wyodrębnianiu się dwóch kategorii o nieco innym przebiegu wchodzenia na rynek pracy. Z jednej strony jest on trochę dłuższy, oferujący niższe stanowiska i uposażenia, charakteryzuje częściej kończących kierunki humanistyczne i społeczne. Z drugiej strony absolwenci szybciej znajdują zatrudnienie, oferowane są im wyższe stanowiska na początku kariery zawodowej i wyższe wynagrodzenia. Możliwość osiągnięcia wyższych lub niższych pozycji zawodowych na początku kariery jest uwarunkowana specyfiką wykonywanego zawodu i branżą. Start inżyniera budowlanego jest zupełnie inny niż nauczyciela. Ten pierwszy trafia szybciej na stanowiska samodzielne lub kierownicze, ponieważ w jego firmie inaczej wygląda struktura zatrudnienia, zespoły pracownicze są mocno zróżnicowane ze względu na wykształcenie i wykonywany zawód. Z tego powodu jest duże prawdopodobieństwo, że w krótkim czasie będzie kierował pracą robotników budowlanych. Nauczyciel w szkole takiej możliwości nie ma, funkcjonuje w strukturze, która jest o wiele bardziej spłaszczona, jego kariera musi przebiegać wolniej, wymaga więcej czasu.

Wracając do czasu, który był niezbędny na znalezienie pracy przez absolwentów konkretnych wydziałów Uniwersytetu Zielonogórskiego to najlepiej poradzi sobie byli studenci WIEiA, 71,1% z nich potrzebowało do tego mniej niż jednego miesiąca. Najczęściej też absolwenci WIEA (57,9%), WM (56,8%) i WEZ (55,2%) nie musieli szukać pracy, ponieważ była ona kontynuacją zatrudnienia rozpoczętego na studiach. Nieco więcej czasu na znalezienie pracy (powyżej 1 miesiąca do 6 miesięcy) najczęściej potrzebowali absolwenci WPPiS (31,0%), WH (27,3%) i WBAiŚ (26,4%).

Tabela 8. Okres poszukiwania pracy po studiach a wydział (%).

	WA	WNB	WPPIS	WPIA	WBAIŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNŃZ	WMIE	WM
Nie musiałem szukać, kontynuowałem pracę rozpoczętą na studiach	40,0	44,4	31,0	40,0	43,1	55,2	40,9	57,9	33,3	58,3	56,8
Krócej niż miesiąc	6,7	11,1	25,9	5,0	26,4	14,9	15,9	13,2	33,3	16,7	4,5
Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	20,0	33,3	20,7	5,0	20,8	14,9	18,2	10,5	27,8	16,7	22,7
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	13,3		10,3	30,0	5,6	4,5	9,1	7,9			2,3
Powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	13,3	11,1	5,2	5,0	2,8		4,5	2,6			2,3
Powyżej 12 miesięcy				5,0		3,0	4,5	2,6		8,3	2,3
Nadal szukam pracy							2,3				
Nie szukałem pracy	6,7		6,9	10,0	1,4	7,5	4,5	5,3	5,6		9,1

Absolwenci przyjmują różne strategie poszukiwania zatrudnienia, jedną z nich do której się już w tym opracowaniu odnieśliśmy i która ma coraz większe znaczenie jest podejmowanie pracy w czasie studiów i kontynuowanie jej po ukończeniu edukacji. Wybór konkretnych strategii i ich ocena są ważną informacją zarówno dla pracodawców jak i uniwersytetu. Pracodawcy chcą skutecznie znaleźć odpowiedniego pracownika, uczelni zależy na tym, aby absolwenci szybko i skutecznie lokowali się na rynku pracy.

Poszukując zatrudnienia byli studenci Uniwersytetu Zielonogórskiego sięgali najczęściej do Internetu (75,6%), bezpośrednich kontaktów z pracodawcami (63,6%) i prywatnych kontaktów (55,5%). Te trzy kanały mają niemal identyczne wskazania jak w badaniu z 2019 roku, oznacza to ich ugruntowaną i stabilną pozycję. Niekwestionowana pozycja Internetu jest konsekwencją rewolucyjnych zmian w procesie komunikowania. Nowoczesne technologie sprzyjają przeprowadzeniu przynajmniej niektórych etapów rekrutacji on-line. Standardem w wielu firmach jest taki właśnie kontakt i z tego punktu widzenia uzyskany wynik informuje także o tym jaki odsetek studentów potrafi wykorzystać nowe technologie informatyczne do komunikowania się z pracodawcami.

Bezpośredni kontakt z pracodawcą może być kolejnym etapem po wstępnej rekrutacji internetowej lub kontaktem z jej pominięciem. Nie ulega wątpliwości, że te dwie najczęściej wymieniane formy kontaktu są ze sobą mocno powiązane. Nadal mocno ugruntowane jest wykorzystywanie w procesie poszukiwania pracy znajomości rodzinnych czy przyjacielskich

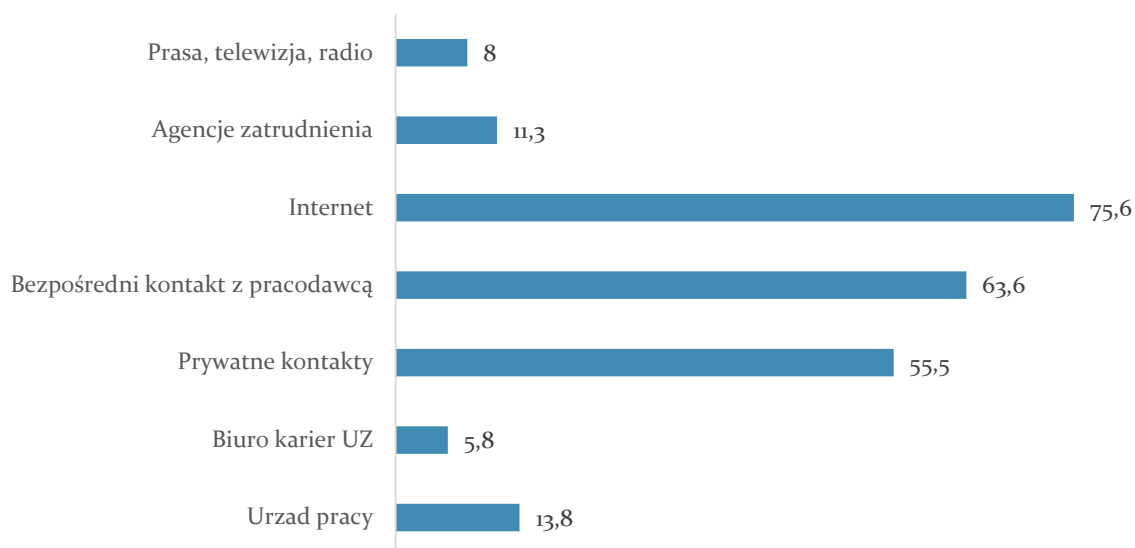
(prywatne kontakty). Ponad 55% wskazań świadczy o postrzeganiu kapitału społecznego (szeregu powiązań i relacji społecznych) jako istotnej wartości sprzyjającej znalezieniu pracy.

Po raz kolejny (podobny wynik uzyskano w roku 2019 i wcześniej) okazuje się, że w strategiach poszukiwania pracy przez absolwentów marginalizowane są tradycyjne instytucje kojarzące pracobiorców i pracodawców takie jak urzędy pracy (13,8%), agencje zatrudnienia (11,3%) czy uniwersyteckie biuro karier (5,8%). Przytoczone dane informują o częstych lub bardzo częstych kontaktach z tymi instytucjami w trakcie poszukiwania pracy po studiach. Ich niska pozycja może być konsekwencją zmian technologicznych, już nie są potrzebne w takim stopniu jak kiedyś, ponieważ o wiele łatwiej kontaktować się bezpośrednio z pracodawcą. Takie instytucje jak urzędy pracy mogą też nie nadążać za zmianami są o wiele bardziej skostniałe i zbiurokratyzowane a przepływ informacji od pracodawcy do potencjalnych pracowników jest niepotrzebnie komplikowany.

Nieco inną kategorią wśród wyżej wymienionych instytucji jest Biuro Karier Uniwersytetu Zielonogórskiego, z usług którego korzystało nieco ponad 5 na 100 absolwentów. Problem może wynikać z definiowania roli jaką biuro powinno odgrywać w kontaktach z pracodawcami czy szerzej w planowaniu i realizowaniu karier zawodowych studentów. Podtrzymujemy opinię sformułowaną w roku 2019, że „odgrywa ono nieco inną rolę, jego funkcją jest także organizowanie targów, praktyk, staży. W konsekwencji Biuro Karier może mieć duży udział w „kojarzeniu” studentów z pracodawcami w trakcie studiów a praca w trakcie studiów jest, jak wykazały badania jednym z najbardziej istotnych czynników wchodzenia płynnie i bezproblemowo na rynek pracy”⁸. Gdyby najważniejszą funkcją Biura Karier UZ była pomoc w znalezieniu pracy po studiach to należałoby podjąć szereg działań, które spowodowałyby, że studenci zdecydowanie częściej korzystaliby z jej usług.

⁸ Monitoring losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego z 2015 roku.

Częstotliwość wykorzystania narzędzi

Wykres 12. Częstotliwość wykorzystywania narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia (%)

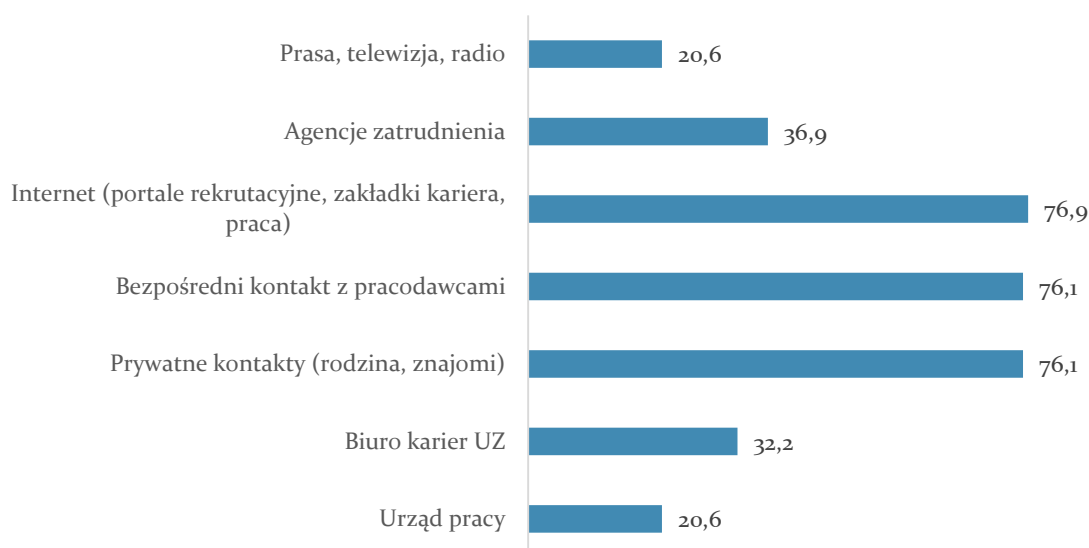
Ukończone kierunki studiów (wydziały) nie wpływają na wybór najważniejszych strategii poszukiwania pracy, pokazują jednak pewne zróżnicowania w częstotliwości ich wyboru. I tak bez względu na ukończony wydział najrzadziej studenci poszukują pracodawcy korzystając z mediów (prasa, radio, telewizja) i urzędów pracy. Nieco częściej korzystają z Biura Karier UZ i agencji zatrudnienia, najczęściej z Internetu, bezpośrednich kontaktów z pracodawcami i znajomości rodzinno-towarzyskich.

Tabela 9. Częstotliwość wykorzystywania narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia a wydział (%)

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAiŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNŃZ	WMiE	WM
Urząd pracy	46,7	22,2	27,6	35,0	13,9	17,9	18,2	7,9	33,3	33,3	13,6
Biuro karier UZ	26,7	33,3	36,2	40,0	27,8	14,9	29,5	42,1	38,9	58,3	40,9
Prywatne kontakty (rodzina, znajomi)	86,7	66,7	72,4	75,0	73,6	73,1	68,2	86,8	88,9	83,3	79,5
Bezpośredni kontakt z pracodawcami	80,0	77,8	70,7	75,0	73,6	67,2	72,7	86,8	88,9	91,7	84,1
Internet (portale rekrutacyjne, zakładki kariera, praca)	73,3	77,8	77,6	80,0	69,4	70,1	79,5	81,6	77,8	91,7	86,4
Agencje zatrudnienia	33,3	44,4	34,5	50,0	25,0	32,8	29,5	36,8	44,4	50,0	59,1
Prasa, telewizja, radio	26,7	33,3	25,9	30,0	12,5	16,4	13,6	18,4	33,3	33,3	22,7

Najczęściej wykorzystywane form poszukiwania pracy – Internet, bezpośrednie kontakty z pracodawcami i kontakty rodzinno-przyjacielskie - zostały ocenione przez badanych absolwentów jako najskuteczniejsze. Ich skuteczność w opiniach respondentów sięga 76% (suma odpowiedzi „Bardzo skuteczna” i „Raczej skuteczna”). Skuteczność zdecydowanie rzadziej wykorzystywanych instytucji oceniana jest znacznie niżej i tak agencje zatrudnienia jako skuteczne wskazuje 36,9% a Biuro Karier UZ 32,2% byłych studentów. Jeszcze mniejsza skuteczność jest przypisywana mediom (20,6%) i urzędowi pracy (20,6%).

Skuteczność narzędzi

Wykres 13. Ocena skuteczności narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia (%).

Absolwenci niemal wszystkich wydziałów najniżej oceniają skuteczność Biura Karier UZ, najczęściej są to wskazania na poziomie kilku procent. Podobne oceny dotyczą skuteczności w znalezieniu pracy z wykorzystaniem mediów i urzędów pracy. Tutaj odnotowujemy jeden wyjątek 27,6% absolwentów WPPiS wskazuje urzędy pracy jako skuteczne w poszukiwaniu zatrudnienia. Na znacznie lepiej ocenianą skuteczność pozostałych form poszukiwania pracy fakt ukończenia konkretnego wydziału nie przekłada się, rozkłady wyników są zbliżone i wskazują jako najbardziej skuteczny Internet następnie bezpośrednie kontakty z pracodawcami i znajomości.

Tabela 10. Ocena skuteczności narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia a wydział (%).

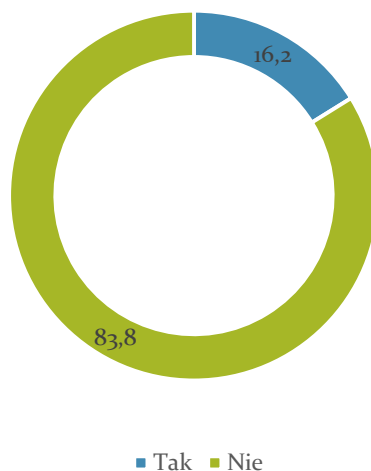
	WA	WNB	WPPiS	WPiA	WBAiS	WEZ	WH	WIEA	WLNŃZ	WMiE	WM
Urząd pracy	6,7	11,1	27,6	35,0	15,3	13,4	6,8	7,9	5,6	8,3	4,5
Biuro karier UZ	6,7		6,9	5,0	4,2	6,0	13,6	2,6			6,8
Prywatne kontakty (rodzina, znajomi)	80,0	44,4	69,0	60,0	61,1	50,7	50,0	47,4	50,0	50,0	45,5
Bezpośredni kontakt z pracodawcami	73,3	66,7	77,6	55,0	59,7	53,7	56,8	71,1	72,2	58,3	65,9
Internet (portale rekrutacyjne, zakładki kariera, praca)	66,7	88,9	75,9	80,0	68,1	74,6	79,5	78,9	77,8	50,0	88,6
Agencje zatrudnienia	6,7	22,2	10,3	10,0	8,3	11,9	9,1	10,5	11,1		22,7
Prasa, telewizja, radio	6,7	11,1	10,3	10,0	6,9	10,4	9,1	7,9	5,6		4,5

Podejmowane kształcenie

Cechą nowoczesnych społeczeństw jest permanentna edukacja wymuszana szybko zmieniającą się rzeczywistością społeczną, technologiczną i informatyczną. Najczęściej jednak kontynuowanie edukacji krótko po zakończeniu studiów ma dwa źródła, pierwsze to konieczność przekwalifikowania się i podjęcia pracy w innym zawodzie niż wyuczony. Z prezentowanych danych wiemy, że 16% absolwentów pracuje w innych zawodach niż wyuczone a praca 14% jest w niewielkim stopniu związana z wyuczonym zawodem. Drugi powód to uzupełnianie wykształcenia i zdobywanie nowych kwalifikacji, które są niezbędne w wykonywanej pracy (różnego rodzaju kursy) lub kontynuacja studiów na poziomie magisterskim lub doktorskim.

Ponad 83% badanych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego, którzy kończyli studia w latach 2016 i 2017 nie podjęło żadnych form kontynuacji nauki. W porównaniu z rokiem ubiegłym aktywność edukacyjna absolwentów zmniejszyła się o 6%.

Kształcenie po studiach

Wykres 14. Podejmowane kształcenie po ukończeniu studiów (%).

Najczęściej naukę po ukończeniu studiów podejmują absolwenci WPPiS (28,0%), WIEA (21,6%) i WH 14,3%, najrzadziej WBAIŚ (7,9%). Uzyskanie podobnych wyników w latach ubiegłych pozwala na sformułowanie bardziej ogólnych wniosków. Po pierwsze edukacja jest kontynuowana przez nielicznych absolwentów i po drugie, studenci kończący kierunki społeczne i humanistyczne tuż po zakończeniu studiów muszą uzupełniać swoje kwalifikacje co jest naszym zdaniem konsekwencją częstszego podejmowania pracy niezgodnej z wykształceniem.

Tabela 11. Podejmowane kształcenie po ukończeniu studiów a wydział (%).

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAIŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNoZ	WMIE	WM
Tak	16,7	55,6	28,0	10,5	7,9	9,8	14,3	21,6	29,4	16,7	9,5
Nie	83,3	44,4	72,0	89,5	92,1	90,2	85,7	78,4	70,6	83,3	90,5

Nieliczni studenci, którzy po ukończeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego podejmowali różne formy kształcenia najczęściej lokują je poza macierzystą uczelnią. Przy niezbyt dużej liczbie analizowanych przypadków trudno rozstrzygać czy powodem takich wyborów jest brak odpowiedniej oferty UZ czy wpływ na decyzje mają inne czynniki.

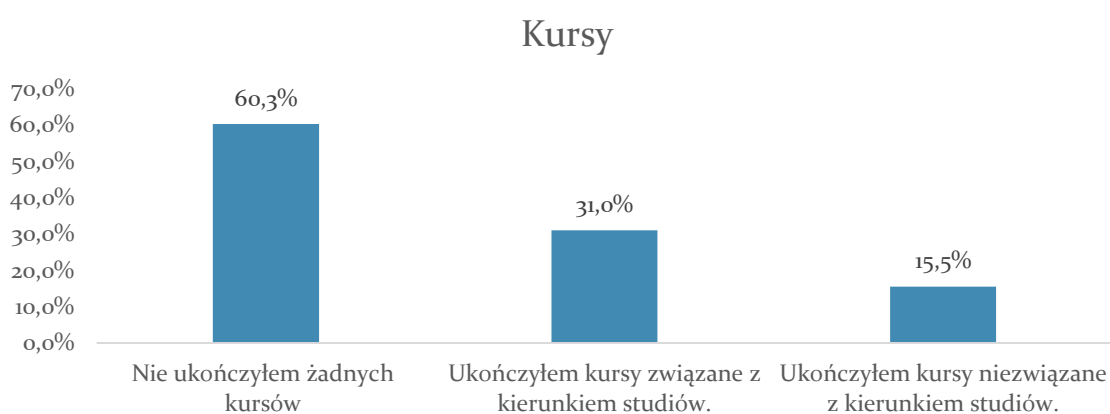
Uczelnia, gdzie podjęto dalsze kształcenie:

Uniwersytet Wrocławski
AWF Poznań
Bydgoska Szkoła Wyższa

NWSM we Wrocławiu
 Politechnika Wrocławska
 PWSZ Legnica
 SGGW WARSZAWA
 Uniwersytet Zielonogórski
 Szczeciński Uniwersytet technologiczny
 Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych i Społecznych UZ
 Szkoła policealna Żak
 Szkolenie służb specjalnych
 TWP w Szczecinie z oddziałem w Zgorzelcu
 Uczelnia Studiów Podyplomowych
 Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu
 Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
 Uniwersytet Opolski
 ODN Zielona Góra
 Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu
 Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
 Wyższa Szkoła Nauk Pedagogicznych w Warszawie
 Wyższa Szkoła Umiejętności Społecznych w Poznaniu

Znikomy odsetek absolwentów kontynuujących naukę uniemożliwił analizę ich aktywności edukacyjnej pod kątem ukończonych wydziałów. Wiedzę o podjętych formach kształcenia możemy jedynie uzupełnić informacją, że wśród nielicznych kontynuujących kształcenie najbardziej popularną akademicką formą były studia podyplomowe (5,8%), studia II stopnia (1,5%) i studia pierwszego stopnia (1,5%).

W analizach uwzględniliśmy także kontynuację edukacji w formie kursów. W tym kontekście interesowało nas na ile były one związane lub niezwiązane z kierunkiem studiów. Ponad 60% badanych nie ukończyło żadnego kursu, 31,0% odbyło kursy związane z kierunkiem studiów a 15,5% niezwiązane z kierunkiem studiów.

Wykres 15. Ukończone kursy (%)*

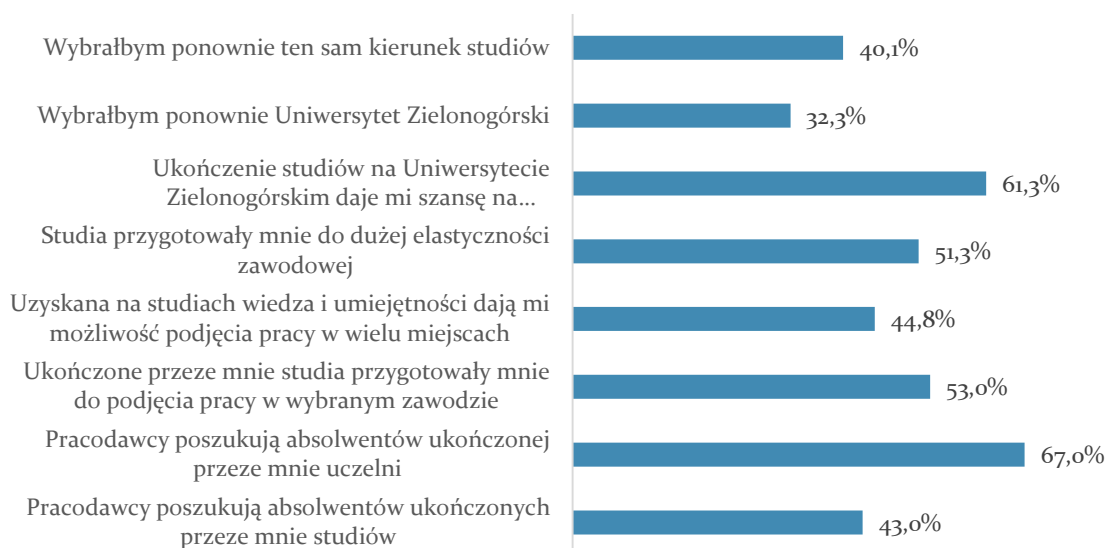
*odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wybrać więcej niż 1 odpowiedź

Zadowolenie ze studiów

Szereg faktów, które udało nam się ustalić np. aktualna sytuacja zawodowa, dopasowanie wykonywanego zawodu do typu wykształcenia, kontynuowanie nauki czy inne, dają nam obiektywny obraz badanych absolwentów funkcjonujących na rynku pracy. Niemniej interesujące są ich opinie dotyczące różnych aspektów ukończonych studiów czy postrzeganie własnej uczelni z perspektywy pracownika. Taka perspektywa daje możliwość praktycznej weryfikacji zdobytej wiedzy, kompetencji i umiejętności. Analizę rozpoczniemy od deklaracji ponownego wyboru uczelni i kierunku studiów, stanowi ona dla nas swoistą ocenę wystawianą swojej uczelni przez absolwentów. Uniwersytet Zielonogórski wybrałoby ponownie 32,3% badanych a 40,1% wybrałoby ten sam kierunek. Uzyskane wyniki odczytujemy jako dość krytyczne w tym kontekście warto jednak dodać, że tak sformułowana ocena uczelni i kierunku studiów jest nieco lepsza niż w badaniu realizowanym w roku 2019. Wówczas Uniwersytet Zielonogórski wybrałoby ponownie 27,8% absolwentów a 26,7% chciałoby studiować ten sam kierunek⁹. Ogólną dość krytyczną ocenę trzeba rozpatrywać w kontekście innych opinii i tak 53,0% absolwentów uważa, że ukończone studia przygotowały ich do podjęcia pracy w wykonywanym zawodzie a 61,3% zgadza się z opinią, że ukończone studia dają szansę na satysfakcjonujące zarobki. Do tego należałoby dodać opinię wyrażaną przez 67,0% badanych, że pracodawcy poszukują absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wynika z tego, że wymiar finansowy i merytoryczny a także prestiż UZ wyrażany przekonaniem, że pracodawcy cenią absolwentów tej uczelni tworzy pewien dysonans w konfrontacji z indywidualnymi ocenami uczelni i kierunku przez badanych. Uwidoczniona rozbieżność w ocenach może być powodowana nie do końca świadomymi wyborami dotyczącymi zawodu, który chce się wykonywać w przyszłości, tutaj jednak nie dysponujemy danymi, które mogłyby te kwestie jednoznacznie rozstrzygać. Jeszcze inny wymiar oceny mówi o swoistej elastyczności zdobytego wykształcenia, co jest niewątpliwym atutem na rynku pracy, sądzi tak 51,3% badanych a 44,8% absolwentów uważa, że uzyskana w czasie studiów wiedza i umiejętności dają możliwość pracy w wielu miejscach.

⁹ Monitoring losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego z 2015 roku.

Opinie

Wykres 16. Opinie o ukończonych studiach.

*odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wybrać więcej niż 1 odpowiedź

Posiadające dużą autonomię wydziały uniwersyteckie w największym stopniu odpowiadają za jakość kształcenia. Schodząc na poziom jeszcze bardziej konkretny to na kierunkach studiów ustala się zakres przekazywanej wiedzy i formy kształcenia. Absolwenci oceniając uczelnię odwołują się do swoich konkretnych doświadczeń związanych przede wszystkim z kierunkiem i wydziałem i projektują je na całą uczelnię. Jak w takim razie kształtują się opinie o ukończonych studiach absolwentów różnych wydziałów?

Ten sam kierunek studiów wybraliby najczęściej absolwenci WPPiS (52,2%) i WEiZ (43,9%) a najrzadziej WIEiA (11,4%), WBAiS (27,1%). Nie oznacza to, że składający takie deklaracje studenci zdecydowaliby się ponownie na Uniwersytet Zielonogórski. Tylko w przypadku WBAiS wskazania kierunku i UZ są identyczne (27,1%; 27,1%). W przypadku pozostałych deklaracji związanych z chęcią studiowania tego samego kierunku, Uniwersytet Zielonogórski wybierany jest rzadziej. Tak więc 26,1% absolwentów WPPiS, 10,3% WM i 8,8% WEŻ, chciałoby studiować ten sam kierunek na innej uczelni.

Pozostałe opinie na temat ukończonych studiów nie tworzą wyraźnych prawidłowości empirycznych. Na podstawie wyników można jednak wskazać najbardziej istotne kwestie w ocenach studentów reprezentujących różne wydziały.

Mimo, że uzyskiwane zarobki byłych studentów WPPiS są nieco niższe niż absolwentów innych wydziałów, najczęściej twierdzą oni, że kończąc studia zyskują szansę na dobre dochody (73,9%),

że pracodawcy poszukują absolwentów UZ (56,5%), po ich kierunku (50,0%) a także, że studia przygotowały do elastyczności zawodowej (50,0%).

Absolwenci WBAIS najczęściej są przekonani, że rynek pracy poszukuje absolwentów UZ (59,3%), że są przygotowani do dużej elastyczności zawodowej (47,5%) a ukończone studia dają szansę na satysfakcjonujące zarobki (40,7%).

Kończący WEIZ mają mocno ugruntowane przeświadczenie, że zostali dobrze przygotowani do podjęcia pracy w wybranym zawodzie (57,9%), że rokuje on dobre zarobki (54,4%) a absolwenci UZ są poszukiwani na rynku pracy (52,6%).

Byli studenci WH są przekonani o szansie na satysfakcjonujące zarobki (65,0%), swojej atrakcyjności na rynku pracy (47,5%) i atrakcyjności ukończonego kierunku (45,0%).

W opiniach absolwentów WIEiA ich atutem jest elastyczność zawodowa (54,3%), atrakcyjność uczelni (48,6%) i ukończonego kierunku studiów (48,6%).

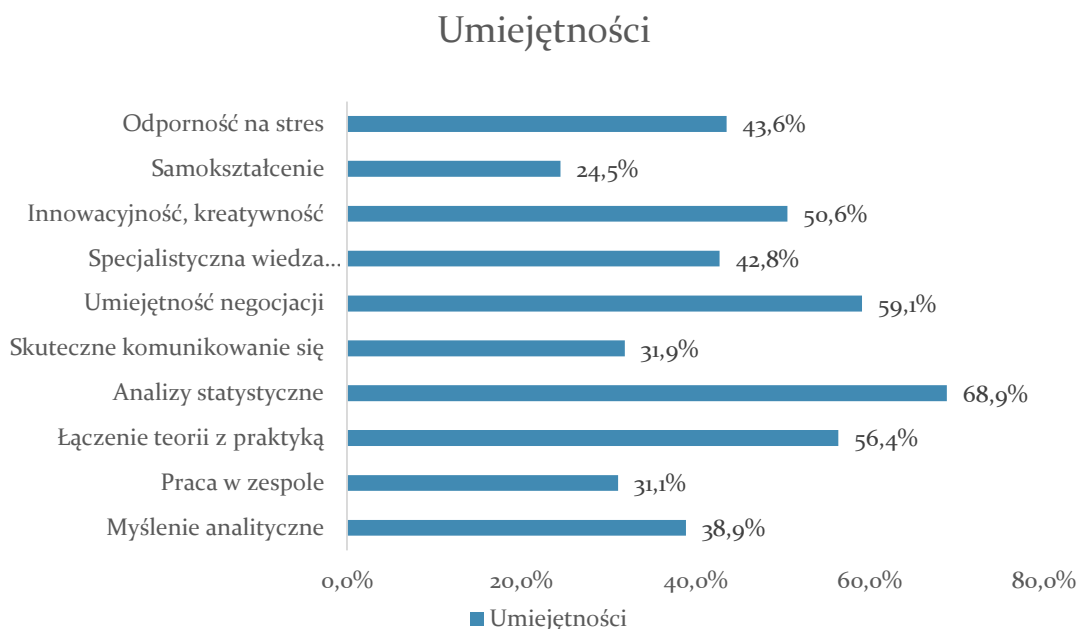
Absolwenci WM są przekonani o tym, że pracodawcy poszukują absolwentów ukończonej przez nich uczelni (51,3%), że są dobrze przygotowani do pracy w swoim zawodzie (38,5%), charakteryzują się elastycznością zawodową (30,8%), która daje możliwość podjęcia pracy w wielu miejscach (30,8%).

Tabela 12. Opinie o ukończonych studiach a wydział (%) suma odpowiedzi

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAIS	WEZ	WH	WIEA	WLNóZ	WMIE	WM
Pracodawcy poszukują absolwentów ukończonych przeze mnie studiów	72,7	55,6	50,0	44,4	15,3	47,4	45,0	5,7	46,7	10,0	30,8
Pracodawcy poszukują absolwentów ukończonej przeze mnie uczelni	72,7	88,9	56,5	55,6	59,3	52,6	47,5	48,6	53,3	50,0	51,3
Ukończone przeze mnie studia przygotowały mnie do podjęcia pracy w wybranym zawodzie	54,5	55,6	37,0	22,2	37,3	57,9	40,0	48,6	60,0	30,0	38,5
Uzyskana na studiach wiedza i umiejętności dają mi możliwość podjęcia pracy w wielu miejscach	54,5	55,6	41,3	38,9	33,9	36,8	32,5	31,4	53,3	20,0	30,8
Studia przygotowały mnie do dużej elastyczności zawodowej	36,4	22,2	50,0	44,4	47,5	42,1	32,5	54,3	40,0	30,0	30,8
Ukończenie studiów na Uniwersytecie Zielonogórskim daje mi szansę na satysfakcjonujące zarobki	54,5	55,6	73,9	38,9	40,7	54,4	65,0	37,1	66,7	30,0	28,2
Wybrałbym ponownie Uniwersytet Zielonogórski	45,5	44,4	26,1	22,2	27,1	35,1	30,0	20,0	20,0		17,9
Wybrałbym ponownie ten sam kierunek studiów	27,3	22,2	52,2	33,3	27,1	43,9	27,5	11,4	46,7	20,0	28,2

Obok wiedzy specjalistycznej nowoczesne wykształcenie powinno dać szansę absolwentom na zdobycie szeregu umiejętności społecznych a także związanych z kreatywnym podejściem do rozwiązywania problemów zawodowych i radzeniem sobie z trudnymi sytuacjami. W pytaniu zadanym absolwentom zaproponowaliśmy listę dziesięciu umiejętności, które naszym zdaniem są istotne na nowoczesnym rynku pracy. Wyniki zaprezentujemy w kolejności od najczęściej przyswojonych według wskazań respondentów. Katalog najczęściej wyuczonych w czasie studiów umiejętności rozpoczyna prowadzenie analiz statystycznych (68,9%), umiejętność negocjacji (59,1%) i łączenie teorii z praktyką (56,4%). Nieco ponad 50% badanych deklaruje, że nauczyli się także innowacyjności i kreatywności, w nieco mniejszym stopniu (43,6%) radzą sobie ze stresem i deklarują, że posiadają specjalistyczną wiedzę zawodową (42,8%).

Na drugim biegunie najmniej przyswojonych umiejętności znajdują się samokształcenie (24,5%), praca w zespole (31,1%), skuteczne komunikowanie się (31,9%) i analityczne myślenie (38,9%). Największe niedostatki niezbędnych na nowoczesnym rynku pracy umiejętności absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego wiążą się z jednej strony z samodzielnym uczeniem się i analitycznym myśleniem z drugiej z deficytem umiejętności społecznych (praca w zespole i skuteczne komunikowanie). Wydaje się, że to dość poważne deficyty, samokształcenie, umiejętność analitycznego myślenia i przede wszystkim umiejętność pracy w zespołach to niezbędne elementy wykształcenia specjalistów, aspirujących do pełnienia funkcji kierowniczych.

Wykres 17. Zdobyte umiejętności (%)

*odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wybrać więcej niż 1 odpowiedź

Zdobyte w czasie studiów umiejętności analizowane w kontekście ukończonych wydziałów wykazują spore podobieństwa, ale też kilka różnic. Do podobieństw należy zaliczyć powszechną deklarację posiadania umiejętności prowadzenia analiz statystycznych i łączenia teorii z praktyką. Dodatkowo na trzech wydziałach (WH, WIEiA, WM) absolwenci deklarują częściej niż na pozostałych umiejętność prowadzenia negocjacji. Do specjalistycznej wiedzy jako ważnej umiejętności przyznają się najczęściej absolwenci WEiZ (56,1%).

Jeśli traktować umiejętności, które otrzymały najniższy odsetek wskazań jako deficytowe, to tak jak poprzednio tworzą one blok związany z samokształceniem, skutecznym komunikowaniem się i pracą w zespole. Brak miękkich umiejętności charakteryzuje byłych studentów większości wydziałów.

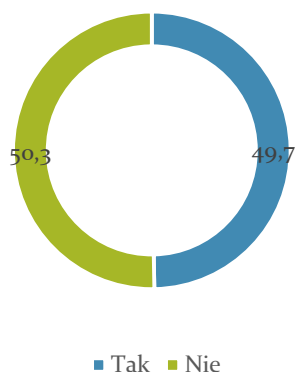
Tabela 13. Zdobyte umiejętności a wydział (%)

	WA	WNB	WPPIS	WPIA	WBAIŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNóZ	WMIE	WM
Myślenie analityczne	36,4	11,1	32,6	16,7	27,1	38,6	37,5	22,9	33,3		28,2
Praca w zespole	27,3	22,2	15,2	5,6	35,6	15,8	27,5	28,6	13,3	20,0	28,2
Łączenie teorii z praktyką	27,3	55,6	34,8	27,8	62,7	54,4	35,0	51,4	13,3	10,0	30,8
Analizy statystyczne	72,7	33,3	45,7	38,9	59,3	45,6	80,0	57,1	60,0		41,0
Skuteczne komunikowanie się	45,5	33,3	13,0	5,6	39,0	24,6	12,5	34,3	6,7	20,0	25,6
Umiejętność negocjacji	54,5	55,6	28,3	22,2	52,5	36,8	55,0	54,3	26,7	50,0	53,8
Specjalistyczna wiedza zawodowa	18,2	11,1	21,7	16,7	35,6	56,1	40,0	25,7	20,0	20,0	25,6
Innowacyjność, kreatywność	9,1	22,2	23,9	11,1	50,8	45,6	45,0	45,7	26,7	50,0	38,5
Samokształcenie		33,3	17,4	5,6	18,6	26,3	20,0	22,9	20,0	10,0	12,8
Odporność na stres	45,5	33,3	28,3	16,7	30,5	38,6	37,5	40,0	46,7	30,0	23,1

Inną perspektywą oceny ukończonych studiów (uczelni) jest wskazanie w swobodnych wypowiedziach deficytów nabytych treści i umiejętności. Perspektywa ta konfrontuje programy studiów z rzeczywistymi kompetencjami, które są niezbędne do wykonywania konkretnej pracy. Niemal połowa absolwentów (49,7%) uznała, że program ich studiów powinien być wzbogacony (uzupełniony) o nowe treści. Jest to wyraźny sygnał, że dydaktyka uniwersytecka wymaga ciągłych zmian i uaktualniania stanu wiedzy a także łączenia jej w większym stopniu z praktyką o czym w sposób bardziej szczegółowy piszemy w dalszej części opracowania. O wadze sformułowanego

wniosku świadczyć mogą również wcześniejsze analizy w których argument ten jest formułowany przez absolwentów równie często.¹⁰

Opinie o dodatkowych umiejętnościach

Wykres 18. Konieczność uwzględnienia dodatkowych umiejętności w programie studiów (%)

Nowych treści w programach studiów najczęściej domagają się absolwenci WBAIŚ (66,1%), WIEA (60,0%) i WM (59,0%), najrzadziej absolwenci WPPiS (28,3%) i WEZ (45,6%). Może to świadczyć o większym dysonansie pomiędzy treściami zawartymi w programach studiów technicznych.

Tabela 14. Opinia o konieczności uwzględnienia dodatkowych umiejętności w programie studiów a wydział (%)

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAIŚ	WEZ	WH	WIEA	WLNóZ	WMIE	WM
Tak	54,5	55,6	28,3	27,8	66,1	45,6	50,0	60,0	33,3	60,0	59,0
Nie	45,5	44,4	71,7	72,2	33,9	54,4	50,0	40,0	66,7	40,0	41,0

Ponad 56% badanych absolwentów zadeklarowało, że posiada umiejętność łączenia teorii z praktyką. Mimo tego niezmiennie od wielu lat oczekują w programach studiów zmian mających położyć większy nacisk na uczenie się praktyczne. W swobodnych wypowiedziach badanych słowo praktyka odmieniane jest przez wszystkie przypadki i występuje w wielu kontekstach, od sformułowania „więcej praktycznych zajęć” do „Jak najwięcej kontaktu z przyszłymi pracodawcami i uczenie rzeczy, których potrzebują pracodawcy”. Poniżej zamieszczamy cytaty z wypowiedzi badanych odnoszące się do tych właśnie kwestii.

¹⁰ Monitoring losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego z 2015 roku.

Praktyczna nauka zawodu a nie rysowanie kolorowanie na zajęciach o UE
Praktyczna wiedza o gospodarce
Praktyczne ćwiczenia
Praktyczne elementy, przygotowanie do pracy w zawodzie
Praktyczne podejście do pracy nauczyciela, zajęcia z dydaktyki prowadzone przez praktyków, nie teoretyków, którzy nie potrafią pokazać ciekawych metod i form przekazywania wiedzy i umiejętności uczniom
Praktyczne umiejętności związane ze zdobywaniem wiedzy, np. sposoby robienia notatek, korzystanie z baz danych, wyszukiwanie selekcja informacji, korzystanie z programów komputerowych, jak np. Mendeley, zajęcia z logiki, które powinny się odbywać
Praktyka
Praktyka, nie teoria
Praktyka, wykorzystanie wiedzy w praktyce, więcej ćwiczeń, ale manualnych.
Praktyka!
Praktyki, w ramach zajęć wyjścia do zakładów pracy, nauka AutoCAD'a, nauka programu do kosztorysowania np. NormaPRO
Program kształcenia powinien być zaktualizowany z obecnymi wymaganiami rynku. Uczenie przestarzałych technologii, do niczego nie prowadzi.
Konfrontacja teorii z praktyką. Teoria często wyklucza praktykę wykonywanego zawodu.
Konsultacje projektów na poziomie konstrukcyjnym, budowlanym nie tylko teoria
Projekty łączone na przestrzeni różnych zajęć i różnych wykładawców np. stworzenie gotowej maszyny. Projektowanie, dobór materiałów, mechanizmów, obliczenia wytrzymałościowe i zmęczeniowe, wykonanie podzespołów, kontrola jakości itp.
Więcej projektowania gotowych wyrobów wraz z całym procesem obliczeniowym i dokumentacyjnym oraz fizycznym przygotowaniem danego wyrobu.
Zajęcia praktyczne z używania popularnych obecnie narzędzi, chodzi o to by pokazać co obecnie jest w firmach popularne, jak do tematu podejść, np. jak skonfigurować Docker'a pod różne projekty
zgłaszanie obiektu do odbiorów (m.in. zdobycie opinii kominiarskiej, sanepidu, psp, współpraca z Inspektorem Nadzoru Budowlanego)
Praktyczne wykorzystanie teorii.
Więcej praktycznych zajęć.
Współpraca z przemysłem- więcej obowiązkowych praktyk. Więcej współpracy z przedsiębiorstwami np. w pobliskich strefach przemysłowych.
Cześć nauczanych metod nie jest już praktykowana w przedsiębiorstwach od wielu lat
Dopasowanie kształcenia do potrzeb pracodawców, tzn. praktyczne kształcenie
Głównie praktyczne zajęcia, mniej teorii
Jak najwięcej kontaktu z przyszłymi pracodawcami i uczenie rzeczy, których potrzebują pracodawcy.
Jeśli chodzi o praktykę zawodową: każdy ze studentów w małych grupkach powinien podlegać pod wybraną pielęgniarkę na oddziale, która wszystko wytłumaczy, zaprezentuje, oceni wykonywane działania przez studentów, będzie służyć pomocą
Jeszcze więcej zajęć praktycznych
Metody i techniki stosowane w zawodzie powinny być uaktualnione. Te które poznałem podczas studiów były przestarzałe i nikt już ich dawno nie używa. Dodatkowo wykładowcy, którzy prowadzą zajęcia jako specjaliści rzadko mają wiedzę
Mniej profesorów głoszących od 10 lat te same formułki oderwane od rzeczywistości a więcej zajęć praktycznych w dobrze wyposażonych salach
Mniej teorii, więcej praktyki
Na kierunku architektura i urbanistyka prowadzić więcej praktyk zawodowych, wprowadzić porozumienia z biurami projektowymi w okolicy co nauczy pracy i poruszania się w całym procesie budowlano-inwestycyjnym w praktyce.
Należy wprowadzić więcej zajęć praktycznych, które przyzwyczajają i uczą studentów do pracy z innymi ludźmi.
Nowości techniczne, zmiana trybu studiowania- więcej praktyki, połączenie praktyki z teorią, praca z różnymi przedsiębiorcami w rejonie połączona z nauką po to by można było potem znaleźć łatwiej pracę oraz zdobyć więcej wiedzy praktycznej
O wiedzę praktyczną jaką potem wykorzystuje się w zawodzie.
Zajęcia prowadzone przez praktyków.
Połączenie teorii z praktyką, wiedza teoretyczna, która została przekazana nie pokrywa się z umiejętnościami wymaganymi przez pracodawcę (szkoła).
Połączenie teorii z praktyką.
Zdecydowanie lepsze przygotowanie do pracy w biurze czy biurze projektowym. Przedstawienie procesu budowlanego. Powinien obejmować symulacje sytuacji praktycznych pojawiające się w pracy psychologa, konkretnie: co robić, jak sobie poradzić w danej sytuacji. Ogromnym minusem jest brak kształcenia psychologów w zakresie pracy z osobami lgbt
lgbt
Powinna zostać zwiększona liczba godzin na zajęcia laboratoryjne, a nieco zmniejszona liczba godzin na suche notowanie, zapiski w zeszytach.

Przede wszystkim skupienie się na praktycznej wiedzy w zakresie np. prowadzenia firmy, a wyrzucenie wielu teoretycznych zagadnień, które są zbędne

Studia powinny być bardziej praktyczne i koncentrować się na realnym poszerzeniu kompetencji

Studia powinny kłaść większy nacisk na praktyczne aspekty nauczania.

Treści specjalistyczne. Więcej specjalizacji i praktyki zamiast teorii. Więcej zajęć na specjalistycznych programach.

Księgowanie na kartkach papieru powinny być niedopuszczalne.

W ramach ćwiczeń np. z przedmiotu Prawo w Inżynierii Środowiska (czy jakkolwiek obecnie się nazywa) przygotować przyszłych projektantów do składania wniosków o uzgodnienia/decyzje administracyjne.

Więcej form prowadzenia zajęć ruchowych /mniej teorii, która nic nie wnosi do zawodu

Więcej obowiązkowej współpracy z przemysłem

Więcej obowiązkowych staży i praktycznych projektów, rozwiązujące konkretne problemy.

Więcej praktycznych zadań przydatnych w pracy docelowej.

Więcej praktyk

Więcej praktyk

Więcej praktyk i zajęcia z psychologii, prowadzenia firmy

Więcej praktyki a nie sama teoria

Więcej praktyki i więcej konkretów. Studia moje wyglądały tak że liczyłem wszystkiego po trochu. Czyli widziałem o wszystkim i o niczym konkretnie.

Więcej praktyki mniej teorii

Więcej praktyki tłumaczeń ustnych, ogólnie więcej godzin zajęć dotyczących specjalizacji

Więcej praktyki!! po co mi było na Bezpieczeństwie uczyć się o typach kamieni w prehistorii? absurd

Więcej projektów i praktycznego podejścia do tematu

Więcej przedmiotów takich jak psychologia menadżerska, jak zarządzać zespołem, jak motywować pracowników, praktyczna wiedza

Więcej przedmiotów/zajęć praktycznych.

Więcej rozwiązywania problemów niż ""standardowej szkoły"" przy ścisłej współpracy kadry UZ z kadrami przedsiębiorstw."

Możliwość zdobywania podczas studiów szerokiej gamy uprawnień praktycznych, które są przydatne w różnych gałęziach przemysłu. Chemia warsztatowa i specjalistyczne środki używane w przemyśle.

Seminaria z przedstawicielami zawodów, które można wykonywać po ukończonych studiach (np. biegły rewident)

Więcej uwagi zwrócić na narzędzia, jakimi powinien się umieć posługiwać biolog, np. techniki analizy, bardziej praktyczne laboratoria

Więcej zajęć praktycznych

Więcej zajęć praktycznych i projektowych bez wciskania przedmiotów zapychaczy ECTS

Więcej zajęć praktycznych ze specjalistami w danej dziedzinie A nie kilka przedmiotów prowadzonych przez jednego wykładowcę, któremu kazali to robić A pojęcia nie ma o przedmiocie

Więcej zajęć praktycznych, typowo kierunkowych. Należałoby zmniejszyć liczbę zajęć czysto teoretycznych, które często nie mają nic wspólnego z kierunkiem studiów. Zajęcia w terenie w placówkach

Więcej zajęć praktycznych/laboratoryjnych

Więcej zajęć ukierunkowanych na pracę chociażby w więzieniu, areszcie a nie zajęcia ukierunkowane na przedszkolaków

Wiedza bardziej przydatna w życiu

Wiedza praktyczna

Wiedza praktyczna z zakresu standardowych technologii, stosowanych w większości firm, np. konfiguracja UI, mechanizmy ORM i większy nacisk na systemy kontroli wersji. Dobrze by było również zwiększyć nacisk na większe projekty, czy to wewnętrzne

Większa ilość praktyk

Większa ilość zajęć praktycznych

Większa praktyka, mniej teorii

Większy nacisk na praktyczne kompetencje, naturalne rozmowy i wykorzystanie języka w bardziej spontaniczny sposób

Większy nacisk na używanie specjalistycznych narzędzi używanych w przyszłej pracy (systemy wersjonowania), używanie nowoczesnych podejść do programowania w tym kierunku.

Większy okres praktyki zawodowej na studiach w firmach budowlanych, które miałyby podpisane umowy z uczelnią. 2 miesięczna praktyka przed 3 rokiem studiów na pewno lepiej wprowadziłaby studentów w 3 rok studiów, gdzie kluczowe są już przedmioty

Wiele firm używa narzędzi o których student nie usłyszy na studiach, zamiast tego uczono nas tak bezużytecznych rzeczy jak rozmieszczenie i nazwy poszczególnych elementów edytora Unity.

WYKŁADY I CWICZENIA PROWADZONE CIEKAWIEJ, SYTUACJE PODPARTE FAKTAMI, ABY BARDZIEJ ZOBRAZOWAC I POZWOLIĆ ZROZUMIEĆ STUDENTOWI ZAGADNIENIA- NIE TYLKO PREZENTACJA I PRZEPISYWANIE JEJ

Zajęcia praktyczne w połączeniu z teorią.

Zajęcia praktyczne, częstsze laboratoria.

Zdecydowanie więcej różnorodnych praktyk

Kolejne oczekiwania związane z uzupełnianiem lub pojawieniem się w programach studiów nowych treści wiążą się z szeroko pojętymi kompetencjami miękkimi. Już we wcześniejszej części opracowania odwoływaliśmy się do wyników, które wskazywały na poważne braki w tym obszarze. Nieco ponad 31% badanych deklaroowało, że potrafi skutecznie komunikować się i pracować w grupie. Zakładając, że absolwenci będą aspirować do obejmowania stanowisk kierowniczych to 70% z nich nie posiada kompetencji, które są na tych stanowiskach bardzo potrzebne. Poniższe cytaty ilustrują zakres potrzebnych treści.

Zarządzanie zasobami ludzkimi
 Więcej przedmiotów z zakresu psychologii
 Zajęcia ze szlifowaniem umiejętności negocjacji oraz odporności na stres.
 Zarządzanie personelem.
 Umiejętność negocjacji, nauki o stosunkach międzyludzkich, umiejętność zdobywania inwestorów i podwykonawców - umiejętności z kontaktów biznesowych
 Radzenie sobie ze stresem podczas występów publicznych, praca w studio nagraniowym, praktyka estradowa, socjologia pracy, muzyka
 Położyć nacisk na przygotowanie z rozmów handlowych na różnych płaszczyznach połączone z technikami negocjacyjnymi.
 Przygotowanie do rozmów kwalifikacyjnych dla osób ubiegających się o prace
 Zajęcia pomocne/nakierowujące w poszukiwaniu pracy po kierunku architektura
 Duże projekty informatyczne trwające semestr lub dwa, nad których realizacją pracuje kilka, małych zespołów studentów danego roku, dając tym samym okazję do pracy zespołowej, która w tym zawodzie jest bardzo często obligatoryjna.
 Negocjacje
 O to jak szukać pracy w swoim zawodzie
 Rozmowa z klientem
 Umiejętność tworzenia dokumentów aplikacyjnych

Trzeci wyodrębniony blok brakujących a oczekiwanych treści jest wewnętrznie zróżnicowany. Badani wskazywali w sposób bardziej lub mniej szczegółowy niedostatki dotyczące np. nauki języków na wyższym poziomie, prowadzenia zajęć z etyki zawodowej lub bardzo konkretne programy komputerowe, których powinni się nauczyć „*programy do analiz i przygotowania modeli BIM*”.

Znaczenie prawa w projektowaniu architektonicznym
 Wykorzystanie internetu w celu poszukiwań odpowiedzi
 Z ukończeniem studiów absolwenci powinni otrzymać uprawnienia budowlane.
 Współpraca ze środowiskiem rodzinnym ucznia, prowadzenie przez nauczyciela dokumentacji, zwiększenie świadomości przepisów prawnych regulujących pracę nauczyciela,
 Większy nacisk na znajomość przepisów z zakresu BHP (ogólne przepisy, szkolenia, prace budowlane/prawo budowlane, dozór techniczny, wymagania dla maszyn i urządzeń etc.), większa ilość przedmiotów typowo związanych z zawodem w BHP
 Więcej nowości, nauka nowych technologii, aktualizacja i ogólnie odświeżenie programów nauczania
 więcej o geopolityce i jej wpływie na otoczenie

Wg mnie program powinien zawierać więcej zajęć z rachunkowości i być prowadzony adekwatnie do poziomu zaawansowania wiedzy studentów.

Umiejętność czytania i posługiwania się schematem elektrycznym. Umiejętność wykorzystania komponentów automatyki (styczniki, przekaźniki, zabezpieczenia nadprądowe i silnikowe, sterowniki) oraz elementów wykonawczych Umiejętność czytania schematów elektrycznych - podstawa jakiegokolwiek pracy, umiejętność ich projektowania, większy nacisk na programowanie sterowników PLC (duża ilość ofert pracy)

Przygotowanie do druku, ćwiczenia/projekty z zakresu grafiki projektowej/reklamowej

Rachunkowość

Praca w systemie pomost, praca na drukach urzędowych,

Praca wychowawcza, awans zawodowy nauczyciela (przygotowanie i omówienie dokumentów), Dokumentacja szkolna O treści związane z etyką zawodową

Nauka języków obcych na wysokim poziomie

Nauka podejmowania decyzji w oparciu o dane

Nowoczesna dydaktyka

Oraz programowanie w dynamo! "

Może jeszcze Historia sztuki.

Na dobrą sprawę cały system edukacji w Polsce jest moim zdaniem do - kolokwialnie mówiąc - zaorania. Studia zrobiłem dla fundamentu w postaci papierka, realna wiedza wykorzystywana w pracy to efekt samodzielnej edukacji.

Kolejnym aspektem było zmuszanie do pisania bezbłędnego kodu na kartce, literówka oznaczała niezaliczenie sprawdzianu, w pracy takie sytuacje nie mają miejsca, używa się wielu narzędzi wspomagających.

Księgowość na ekonomii

Informacje związane z samym wykonywaniem zawodu architekta tj. zajęcia z zakresu znajomości warunków technicznych (podstawowego dokumentu określającego w jaki sposób projektować) oraz zajęcia związane z przedstawianiem postępowań administracyjnych

Informacje na temat procedur uzyskania pozwolenia na budowę i inne zagadnienia urzędowe.

Innowacyjność, kreatywność - część wykładowców prowadzi wykłady na tych samych slajdach od kilkunastu lat.

Instalacje niskoprądowe: systemy BMS, SSP, CCTV, SSWIN

Bezpieczeństwo w sterowaniu maszynami, temat wszędzie pomijany, a jednak niezbędny dla automatyka.

Całkowicie go zmienić

Co do kwestii wzbogacenia programu: jeśli kierunek mający kształtować w przyszłości funkcjonariuszy służb mundurowych, urzędników ds. zarządzania kryzysowego lub pracowników z zakresu chociażby bezpieczeństwa ekonomicznego - nazwany bezpieczna energia odnawialna!!!!

Więcej informacji o instalacjach elektrycznych i ppoż. (np. kurtyny dymowe, instalacje tryskaczowe)

Etyka pracy,

Na specjalności Renowacja budynków oraz obszarów zabudowanych - metody napraw frontów elewacji zabytkowych.

Programy BIM, programy do analizy przygotowanych modeli (BIM), podstawy programowania np. Phytton!

Przede wszystkim kierownictwo wydziału powinno dobrać KOMPETENTNYCH prowadzących,

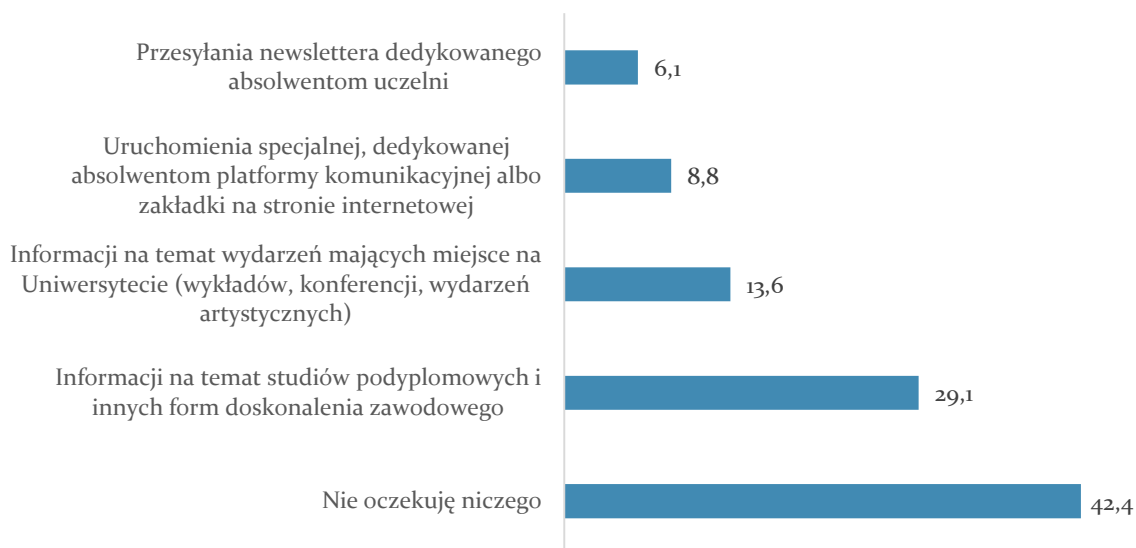
posiadających faktyczne kwalifikacje z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa. Co znacząco PODNIOSŁOBY jakość i zasób faktycznej wiedzy przekazywanej student

Prowadzenie przynajmniej jednego przedmiotu na semestr w języku angielskim

Budowanie relacji pomiędzy uczelnią i jej absolwentami jest ważne z kilku powodów. Absolwenci są najlepszymi ambasadorami zaświadczającymi o jakości kształcenia, są też potencjalnymi kandydatami na studia podyplomowe i inne formy kształcenia (studia II stopnia, studia doktorskie). Są także potencjalnymi uczestnikami wielu wydarzeń organizowanych przez uniwersytet, począwszy od konferencji naukowych, debat, wydarzeń artystycznych czy sportowych. Budowanie społeczności akademickiej składającej się z pracowników, aktualnych i byłych studentów wymaga od uczelni tworzenia formalnych i nieformalnych kanałów komunikacji. W badaniu staramy się poznać oczekiwania absolwentów związane z byłą uczelnią. Największy odsetek badanych (42,4%) nie oczekuje od swojej byłej uczelni niczego. Jak pisaliśmy w opracowaniu ubiegłorocznym prawdopodobne jest, że traktuje studia jako zamknięty rozdział w swojej biografii. Prawie 30% absolwentów oczekuje informacji na temat oferty studiów podyplomowych i innych form doskonalenia zawodowego. Łącząc te oczekiwania z faktem, że

niewielu absolwentów kontynuuje naukę na Uniwersytecie Zielonogórskim można założyć, że brak informacji o ofercie jest jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy. Prawie 14% badanych absolwentów chciałoby z Uniwersytetu Zielonogórskiego otrzymywać informacje dotyczące wykładów, konferencji a także różnych wydarzeń artystycznych czy sportowych. Dla 8,8% badanych najlepszym sposobem utrzymywania kontaktu uczelni z absolwentami byłoby uruchomienie specjalnej platformy dedykowanej absolwentom a dla 6,1% otrzymywanie informacji w postaci newslettera dedykowanego byłym studentom. Podobne oczekiwania formułowane były przez badanych absolwentów w roku 2019, wprawdzie na stronie uczelnianej jest zakładka „Absolwenci” ale prezentowane w niej treści nie uwzględniają sformułowanych powyżej oczekiwań.

Oczekiwania wobec UZ

Wykres 19. Oczekiwania wobec Uniwersytetu Zielonogórskiego (%).

Swoje oczekiwania wobec Uniwersytetu Zielonogórskiego związane z utrzymywaniem wzajemnych relacji najczęściej formułują absolwenci WBAIŚ (69%), WPPIS (62,2%) i WH (60,0%) a najrzadziej WIEA (48,5%). Analizując konkretne oczekiwania trudno wskazać wyraźne prawidłowości, warto jednak zwrócić uwagę, że informacjami na temat studiów podyplomowych są przede wszystkim zainteresowani byli studenci WBAIŚ (41,4%), WEZ (33,3%) i WH (32,5%).

Tabela 15. Oczekiwania wobec Uniwersytetu Zielonogórskiego a wydział (%)

	WA	WNB	WPPiS	WPIA	WBAiS	WEZ	WH	WIEA	WLNŃZ	WMIE	WM
Nie oczekuję niczego	72,7	66,7	37,8	38,9	31,0	46,3	40,0	51,5	46,7	22,2	43,2
Informacji na temat studiów podyplomowych i innych form doskonalenia zawodowego		22,2	26,7	38,9	41,4	33,3	32,5	12,1	26,7	33,3	24,3
Informacji na temat wydarzeń mających miejsce na Uniwersytecie (wykładów, konferencji, wydarzeń artystycznych)	27,3		15,6	5,6	13,8	14,8	15,0	15,2	6,7	11,1	13,5
Uruchomienia specjalnej, dedykowanej absolwentom platformy komunikacyjnej albo zakładki na stronie internetowej			15,6	5,6	10,3	5,6	10,0	12,1	13,3	11,1	2,7
Przesyłania newslettera dedykowanego absolwentom uczelni		11,1	4,4	11,1	3,4		2,5	9,1	6,7	22,2	16,2

Wnioski

Aktywność na rynku pracy

- Niemal 50% badanych absolwentów rozpoczyna swoją regularną pracę zawodową w czasie studiów. Praktyka ta staje się coraz bardziej powszechna i ułatwia start zawodowy, 45,7% respondentów deklaruje, że po zakończeniu studiów kontynuowało wcześniej podjętą pracę.
- Brak jakiegokolwiek aktywności zawodowej w czasie studiów deklaruje 11,6% badanych, a 37,7% wykonywało prace dorywcze, okazjonalne.
- Do najbardziej aktywnych zawodowo w czasie studiów zaliczyć można absolwentów Wydziału Mechanicznego (63,6%) i Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (60,5%). Najrzadziej taką aktywność deklarowali byli studenci Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska (36,1%) i Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii (36,2%).
- 99,7% badanych absolwentów jest aktywnych zawodowo a odsetek bezrobotnych (0,3%) jest dużo niższy niż stopa bezrobocia w województwie lubuskim (na koniec lipca 2020 – 6,1%). Świadczy to o bezproblemowym przechodzeniu jednego z krytycznych momentów w biografii absolwentów (edukacja – praca).
- Absolwenci Uniwersytetu Zielonogórskiego nie mają większych problemów ze znalezieniem pracy, 63% z nich znajduje zatrudnienie w okresie krótszym niż jeden miesiąc od zakończenia studiów, w tym 45,7% kontynuuje pracę rozpoczętą w trakcie nauki. Większe problemy ze znalezieniem pracy (poszukiwanie jej powyżej 6 miesięcy) ma nieco ponad 5% badanych.
- Dominującą formą zatrudnienia absolwentów pozostaje praca najemna na pełny etat (85,9%), co dziesiąty absolwent (10,1%) prowadzi własną działalność gospodarczą.
- Własną działalność gospodarczą najczęściej podejmują absolwenci kierunków technicznych na Wydziale Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska (19,4%),

Wydziału Mechanicznego (13,6%) i Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (13,2%) a najrzadziej absolwenci Wydziału Pedagogiki Psychologii i Socjologii (3,4%) i Wydziału Humanistycznego (4,5%).

- Najwięcej absolwentów (47,0%) zajmuje stanowiska samodzielne lub specjalistyczne, 12,1% stanowiska kierownicze lub menadżerskie, 6,3% to właściciele lub współwłaściciele firm a 1,0% to dyrektorzy lub prezesi.
- 28,4% absolwentów pracuje na stanowiskach wykonawczych, pomocniczych jako personel biurowy lub pracownicy szeregowi i robotnicy.
- Stanowiska wykonawcze i pomocnicze, czyli takie, które mogą lokować się nieco poniżej oczekiwań związanych z faktem posiadania wykształcenia uniwersyteckiego charakteryzują częściej kończących kierunki społeczne (Wydział Pedagogiki Psychologii i Socjologii – 41,4%; Wydział Ekonomii i Zarządzania – 32,8%) i humanistyczne (Wydział Humanistyczny – 36,4%).
- Na stanowiskach samodzielnych, specjalistycznych i kierowniczych a także menadżerskich pracują częściej absolwenci Wydziału Mechanicznego (75,0%), Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (73,7%) i Wydziału Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska (69,5%).
- Absolwenci najczęściej deklarują, że ich praca jest ściśle (38,2%) lub w dużym stopniu (31,2%) powiązana z kierunkiem studiów. Porównując uzyskane wyniki z badaniem realizowanym w 2019 roku stwierdzamy, że coraz większej liczbie absolwentów udaje się pracować w wyuczonych zawodach. Mniej jest natomiast tych, którym nie udaje się powiązać zawodu wyuczonego z wykonywanym (16,1%) lub udaje się to w niewielkim stopniu (14,3%).
- Poziom dopasowania wyuczonego zawodu do wykonywanej pracy jest wyższy w przypadku wydziałów oferujących studia techniczne, inżynierskie, informatyczne niż humanistyczne czy społeczne.
- Prawdopodobieństwo podejmowania pracy w innym zawodzie niż wyuczony jest większe dla szeroko definiowanych humanistów niż techników. Za ilustrację powyższej tezy niech posłuży fakt, że 89,5% absolwentów Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki wykonuje prace w dużym lub bardzo dużym stopniu związaną z kierunkiem studiów, podczas gdy dla Wydziału Pedagogiki Psychologii i Socjologii wskaźnik ten wynosi 51,7% a dla Wydziału Humanistycznego 59,1%.
- Oceniając wybrane aspekty wykonywanej pracy zawodowej, najbardziej krytycznie absolwenci odnoszą się do możliwości awansu (36,5%) i możliwości doskonalenia zawodowego (28,0%). Jeszcze jednym czynnikiem, z którego absolwenci w większym stopniu byli niezadowoleni jest uzyskiwane wynagrodzenie, ponad jedna piąta absolwentów (22,7%) nie jest zadowolonych w stopniu zdecydowanym lub umiarkowanym z otrzymywanego za pracę wynagrodzenia. Dokładnie tak samo kształtowały się oceny w ubiegłorocznym badaniu absolwentów (2019), widać więc, że sytuacja się nie zmienia.
- 36% absolwentów na początku swojej kariery zawodowej uzyskuje wynagrodzenie wyższe od średniego w Polsce. W tej kategorii absolwentów na uwagę zasługuje około 10% badanych, których zarobki na rękę wynoszą powyżej 7tys. złotych.

- *Niemal jedna piąta absolwentów (24,1%) osiąga dochody zbliżone do średniej krajowej a 39,7% poniżej tej średniej, w tym 6,5% dochody do 2 tyś. a więc zbliżone do kwoty minimalnej.*

Podejmowane kształcenie

- *Ponad 83% badanych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego, którzy kończyli studia w latach 2016 i 2017 nie podjęło żadnych form kontynuacji nauki. W porównaniu z wcześniejszym badaniem (2019) aktywność edukacyjna absolwentów zmniejszyła się o 6%.*
- *Nieliczni studenci, którzy po ukończeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego podejmowali różne formy kształcenia najczęściej lokują je poza macierzystą uczelnią.*
- *Najczęściej naukę po ukończeniu studiów podejmują absolwenci Wydziału Pedagogiki Psychologii i Socjologii (28,0%), Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (21,6%) i Wydziału Humanistycznego (14,3%), najrzadziej Wydziału Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska (7,9%).*
- *Najbardziej popularną akademicką formą kontynuacji nauki były studia podyplomowe (5,8%), studia II stopnia (1,5%) i studia pierwszego stopnia (1,5%).*
- *Ponad 60% badanych po ukończeniu studiów nie ukończyło żadnego kursu, 31,0% odbyło kursy związane z kierunkiem studiów a 15,5% niezwiązane z kierunkiem studiów.*
- *Uzyskanie podobnych wyników w latach ubiegłych pozwala na sformułowanie bardziej ogólnych wniosków. Po pierwsze edukacja jest kontynuowana przez niewielką część absolwentów i po drugie, studenci kończący kierunki społeczne i humanistyczne tuż po zakończeniu studiów muszą uzupełniać swoje kwalifikacje co jest naszym zdaniem konsekwencją częstszego podejmowania pracy niezgodnej z wykształceniem.*

Zadowolenie ze studiów

- *Uniwersytet Zielonogórski wybrałoby ponownie 32,3% badanych a 40,1% wybrałoby ten sam kierunek. Uzyskane wyniki odczytujemy jako dość krytyczne, w tym kontekście warto jednak dodać, że tak formułowana ocena uczelni i kierunku studiów jest nieco lepsza niż w badaniu realizowanym w roku 2019. Wówczas Uniwersytet Zielonogórski wybrałoby ponownie 27,8% absolwentów a 26,7% chciałoby studiować ten sam kierunek.*
- *53,0% absolwentów uważa, że ukończone studia przygotowały ich do podjęcia pracy w wykonywanym zawodzie a 61,3% zgadza się z opinią, że ukończone studia dają szansę na satysfakcjonujące zarobki. Do tego należałoby dodać opinię wyrażaną przez 67,0% badanych, że pracodawcy poszukują absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego.*
- *Absolwenci oceniając swoje atuty w nieco mniejszym stopniu odwoływali się do elastyczności zdobytego wykształcenia (51,3%) i możliwości pracy w wielu miejscach (44,8%)*
- *Innym wymiarem oceny studiów przez absolwentów była analiza zdobytych umiejętności. Katalog najczęściej wyuczonych w czasie studiów umiejętności rozpoczyna prowadzenie analiz statystycznych (68,9%), umiejętność negocjacji (59,1%) i łączenie teorii z praktyką (56,4%). Nieco ponad 50% badanych deklaruje, że nauczyli się także innowacyjności i*

kreatywności, w nieco mniejszym stopniu (43,6%) radzą sobie ze stresem i deklarują, że posiadają specjalistyczną wiedzę zawodową (42,8%).

- *Najmniej opanowanymi w czasie studiów umiejętnościami są: samokształcenie (24,5%), praca w zespole (31,1%), skuteczne komunikowanie się (31,9%) i analityczne myślenie (38,9%). Na niedostatki miękkich umiejętności absolwenci zwracali także uwagę w swobodnych wypowiedziach dotyczących zmian jakie należałoby wprowadzić w programach studiów.*
- *Największy odsetek badanych (42,4%) nie oczekuje od swojej byłej uczelni niczego.*
- *Niespełna 30% absolwentów oczekuje informacji na temat oferty studiów podyplomowych i innych form doskonalenia zawodowego. Łącząc te oczekiwania z faktem, że niewielu absolwentów kontynuuje naukę na Uniwersytecie Zielonogórskim można założyć, że brak informacji o ofercie jest jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy.*
- *Prawie 14% badanych absolwentów chciałoby z Uniwersytetu Zielonogórskiego otrzymywać informacje dotyczące wykładów, konferencji a także różnych wydarzeń artystycznych czy sportowych.*
- *Dla 8,8% badanych najlepszym sposobem utrzymywania kontaktu uczelni z absolwentami byłoby uruchomienie specjalnej platformy dedykowanej absolwentom a dla 6,1% otrzymywanie informacji w postaci newslettera.*
- *Swoje oczekiwania wobec Uniwersytetu Zielonogórskiego związane z utrzymywaniem wzajemnych relacji najczęściej formułują absolwenci Wydziału Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska (69%), Wydziału Pedagogiki Psychologii i Socjologii (62,2%) i Wydziału Humanistycznego (60,0%) a najrzadziej Wydziału Informatyki Elektrotechniki i Automatyki (48,5%). Analizując konkretne oczekiwania trudno wskazać wyraźne prawidłowości, warto jednak zwrócić uwagę, że informacjami na temat studiów podyplomowych są przede wszystkim zainteresowani byli studenci Wydziału Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska (41,4%), Wydziału Ekonomii i Zarządzania (33,3%) i Wydziału Humanistycznego (32,5%).*

REKOMENDACJE

Realizacja systematycznych badań losów zawodowych absolwentów powoduje, że proponowane rekomendacje są coraz lepiej ugruntowane empirycznie. Uzyskiwanie podobnych wyników w kolejnych badaniach świadczy też o braku rozwiązania wielu sygnalizowanych problemów. Z tego powodu niektóre z niżej wymienionych rekomendacji są niemal identyczne jak w raporcie z roku 2019 z niewielkimi uzupełnieniami. Cytaty zostały oznaczone cudzysłowami.

1. *„Przeprowadzone badania uświadamiają, że coraz częściej studenci swoją aktywność zawodową rozpoczynają na studiach”. Najczęściej są to prace regularne także na etacie. Tegoroczne badania jednoznacznie wskazują, że absolwentom z doświadczeniem zawodowym łatwiej jest wejść na rynek pracy, kontynuując wcześniej podjęte zatrudnienie. „Aktywność zawodowa studentów może powodować konflikt ról studenta i pracownika. Uczelnie*

dbając o wysoki poziom edukacji powinna stwarzać warunki, które pozwolą na ograniczanie możliwych pól konfliktu, proponując elastyczny system organizacji zajęć, zaliczania przedmiotów czy konsultacji. Z drugiej strony w większym stopniu powinna sama kreować możliwość praktycznej nauki zawodu. Wśród oczekiwań absolwentów łączenie teorii z praktyką jest wymieniane jako najważniejszy postulat zmiany programów studiów”.

2. „W poszukiwaniu zatrudnienia absolwenci relatywnie małe znaczenie przypisują instytucjom powołanym do kojarzenia pracowników z pracodawcami (urzędy pracy, biura pracy, biura karier, itp.). O wiele bardziej istotne stają się kanały kontaktu bezpośredniego lub internetowego. W tym kontekście rośnie znaczenie umiejętności miękkich, związanych z autoprezentacją i komunikacją, ale także pracą w zespole. Zdaniem wielu badanych w czasie studiów na ich zdobywanie poświęcono zbyt mało czasu”.
3. Z wypowiedzianych przez badanych opinii a także ze sporadycznego udziału w badaniu losów zawodowych absolwentów wiemy, że utrzymywanie kontaktu z uczelnią po zakończonych studiach nie jest praktyką częstą. Jeśli już ma miejsce dotyczy podejmowania studiów podyplomowych, zdecydowanie rzadziej korzystania z innej oferty naukowej (wykłady, konferencje, seminaria, dyskusje), kulturalnej czy artystycznej (koncerty, wystawy, występy). Powinno się stworzyć platformę dedykowaną absolwentom, która zawierałaby ofertę naukowo-dydaktyczną związaną z doskonaleniem zawodowym i informowałaby o wydarzeniach na Uniwersytecie. Platforma mogłaby także być wykorzystywana do poznawania opinii na temat uczelni i monitorowania losów absolwentów. Zakładka „Absolwenci” na stronie internetowej Uniwersytetu Zielonogórskiego nie spełnia tych oczekiwań. Obecnie służy promowaniu wyróżniających się absolwentów i bardziej skierowana jest do pracodawców niż kończących studia a chcących nadal utrzymywać kontakt z uczelnią.
4. Ponad 83% badanych absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego, którzy kończyli studia w latach 2016 i 2017 nie podjęło żadnych form kontynuacji nauki. W porównaniu z wcześniejszym badaniem (2019) aktywność edukacyjna absolwentów zmniejszyła się o 6%. Kontynuujący naukę w

różnych formach najczęściej wybierają inne uczelnie i instytucje. Uniwersytet powinien tworzyć i szeroko promować ofertę studiów i szkoleń, która powinna być ściśle powiązana z potrzebami rynku pracy a absolwenci powinni regularnie otrzymywać informacje na temat oferowanych kierunków/specjalizacji i form kształcenia.

5. „Należy poszukiwać alternatywnych sposobów prowadzenia badań absolwentów, poziom uczestnictwa spada z każdą kolejną edycją, a dobór oparty na samorekrutacji nie jest reprezentatywny i uniemożliwia dokonywanie wielu analiz. Trend ten wpisuje się w ogólnopolskie prawidłowości prowadzenia badań społecznych i coraz trudniejsze uzyskiwanie reprezentatywnych wyników. Bez dodatkowych zabiegów trudno oczekiwać, aby sytuacja uległa zmianie”.

Spis tabel

Tabela 1. Ukończony kierunek studiów (%)	7
Tabela 2. Aktywność zawodowa w trakcie studiów (%).....	10
Tabela 3. Status zatrudnienia a wydział (%).....	12
Tabela 4. Aktualne stanowisko pracy a wydział (%).....	13
Tabela 5. Powiązanie aktywności zawodowej z kierunkiem studiów a wydział (%).....	15
Tabela 6. Zadowolenie z różnych wymiarów pracy a wydział (%), zsumowane odpowiedzi „Bardzo zadowolony” i „Raczej zadowolony”	17
Tabela 7. Wynagrodzenie a wydział (%)	19
Tabela 8. Okres poszukiwania pracy po studiach a wydział (%).	21
Tabela 9. Częstotliwość wykorzystywania narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia a wydział (%)...24	
Tabela 10. Ocena skuteczności narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia a wydział (%).....	25
Tabela 11. Podejmowane kształcenie po ukończeniu studiów a wydział (%).....	26
Tabela 13. Opinie o ukończonych studiach a wydział (%) suma odpowiedzi	30
Tabela 14. Zdobyte umiejętności a wydział (%)	32
Tabela 14. Opinia o konieczności uwzględnienia dodatkowych umiejętności w programie studiów a wydział (%)	33
Tabela 15. Oczekiwania wobec Uniwersytetu Zielonogórskiego a wydział (%).....	39

Spis wykresów

Wykres 1. Rok ukończenia studiów (%)	4
Wykres 2. Rodzaj ukończonych studiów (%).....	5
Wykres 3. Ukończony wydział (%)	6
Wykres 4. Aktywność zawodowa w trakcie studiów (%).....	9
Wykres 5. Aktualna aktywność zawodowa (%).	10
Wykres 6. Status zatrudnienia (%).	11
Wykres 7. Aktualne stanowisko pracy (%).	13
Wykres 8. Powiązanie aktywności zawodowej z kierunkiem studiów (%).	14
Wykres 9. Zadowolenie z różnych wymiarów pracy (%)	16
Wykres 10. Wynagrodzenie (%).	18
Wykres 11. Okres poszukiwania pracy po studiach (%).	20
Wykres 12. Częstotliwość wykorzystywania narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia (%).....	23

Wykres 13. Ocena skuteczności narzędzi w poszukiwaniu zatrudnienia (%)	24
Wykres 14. Podejmowane kształcenie po ukończeniu studiów (%)	26
Wykres 15. Ukończone kursy (%)*	27
Wykres 16. Opinie o ukończonych studiach.	29
Wykres 17. Zdobyte umiejętności (%)	31
Wykres 18. Konieczność uwzględnienia dodatkowych umiejętności w programie studiów (%)	33
Wykres 19. Oczekiwania wobec Uniwersytetu Zielonogórskiego (%).....	38

WPPiS – Wydział Pedagogiki Psychologii i Socjologii

WBAIŚ – Wydział Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska

WEZ – Wydział Ekonomii i Zarządzania

WH – Wydział Humanistyczny

WIEA – Wydział Informatyki Elektrotechniki i Automatyki

WM – Wydział Mechaniczny